

Amit a számok mutatnak – Tűzifa saga

What the Numbers Show – Firewood Saga

Lett Béla^{*1} – Hegedűs Attila²

¹ Professor Emeritus, Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar

² Soproni Egyetem, ERTI

Kivonat

A COVID-19 járvány miatti 2020. évi erdőgazdálkodási visszaesést a 2021. évi visszaépülés követte, de 2022-ben kitört az orosz-ukrán háború, illetve a szankciós politika, az energiaválság hatása is megjelent. Az erdőgazdálkodás minisztériumi intézkedésekkel válaszolt a válságra (a faellátáshoz többlet fakitermelést akadályozó korlátozások enyhítésével lehetőséget biztosított az állami erdőgazdálkodóknak), enyhíteni igyekezett a hisztérikus jeleneteket, oldani a tűzifa felvásárlási lázat, így a helyzet egy éven belül, 2023-ban már nagyrészt rendeződött. A szabályozást a zöld-civil szervezetek a sajtóban azonnal megtámadták, majd a jogi alapokon nyugvó jogi eljárásokban 2024-ben az Alkotmánybíróság visszamenőlegesen hatályon kívül helyezte a Kormányrendelet egyetlen bekezdését. A rendelkezésre álló naturális statisztikák alapján az erdészeti ágazat fontosabb területeit különböző időszakokban tekintjük át, a fakitermeléstől a fahasznosításon át az erdőfelújításig, amelyek egymásra épülése időbeli eltolódással valósul meg, és a 2019-2022 időszak erdővagyon-gazdálkodás vizsgálatát és értékelését tartalmazza.

Kulcsszavak: COVID-19 hatás, energiaválság, tűzifa igény, minisztériumi intézkedések, zöld civil szervezetek támadása, Alkotmánybírósági határozat, erdővagyon-gazdálkodás 2019–2022

Abstract

The decline in forestry in 2020 due to the COVID-19 epidemic was followed by a recovery in 2021, but in 2022 the Russian-Ukrainian war broke out, and the impact of the sanctions policy and the energy crisis also appeared. The forestry sector responded to the crisis with ministerial measures (allowing state foresters to ease restrictions on the supply of timber by easing restrictions on additional logging), trying to alleviate hysterical scenes and to solve the firewood buying fever, so that the situation was largely resolved within a year, in 2023. The regulation was immediately attacked in the press by green-civil organisations, and in 2024 the Constitutional Court retroactively repealed a single paragraph of the Government Decree in legal proceedings based on legal grounds. On the available national forestry statistics, the main areas of the forestry sector are reviewed in different periods, from logging through timber utilisation to forest regeneration, which are built on each other with a time lag, and an analysis and evaluation of forest asset management for the period 2019-2022 is included.

Keywords: impact of COVID-19, energy crisis, firewood demand, ministerial measures, attack by green NGOs, decision of the Constitutional Court, forest asset management between 2019–2022

* lett.bela@uni-sopron.hu

1. Bevezetés – Visszatekintés

A Covid19 pandémia – az orosz-ukrán háború

2020. évben váratlanul világméretű járvány sújtott le, amely (és az egészségügyi vészhelyzet mellett) az erdőgazdálkodást, az erdőgazdálkodási szervezeteket és a teljesítményeket is elérte (globális piaci zavarokhoz vezetett sok termékláncban, hiányokkal-többletekkel, ár ingadozásokkal).

Az orosz-ukrán háború, a szankciók és az energiakrízis

A 2020. évi visszaesést a 2021. évi visszaépülés követte, de 2022-ben kitört az orosz-ukrán háború, illetve a szankciós politika, az energiaválság hatása is megjelent.

Az orosz-ukrán háború kitörése és az azt követő esemény sorozat az energia helyzetet is hátrányosan érintette. A szankciós politika kiemelt témakörévé vált az energiaellátás, az energiabiztonság, az árak megugrása, a rezsik csökkentés – összefoglalva az energiakrízis.

Ez a lakosság széles rétegeinél úgy csapódott le, hogy ha az oroszok nem adnak gázt, akkor Magyarországon nem lehet majd fűteni/főzni, ezért a gáz alternatívájaként a tűzifát tekintették a megoldásnak. A kormány által hozott intézkedések „olaj volt a tűzre”, a társadalom még szélesebb rétegei kerültek a fenti spirálba és még többen reméltek megoldást a tűzifa vásárlástól.

Sokszor szélsőséges helyzetek alakultak ki: az egyik erdőtulajdonos a Zemplénből akart Budapestre szállíttatni (kb. 240 km) 10 m³ tűzifát. A felfokozott piaci helyzetet a kereskedők, faanyag szállító vállalkozók többször visszaélés szerűen használták ki, előfordult, hogy közel annyiba került a szállítás, mint a faanyag.

Az erdőgazdálkodás **minisztériumi intézkedésekkel** válaszolt a válságra (a faellátáshoz a potenciális többlet fakitermelést akadályozó korlátozások enyhítésével lehetőséget biztosított az állami erdőgazdálkodóknak), enyhíteni igyekezett a hisztérikus jeleneteket, oldani a felvásárlási lázat, így **a tűzifa helyzet egy éven belül, 2023-ban már nagyrészt rendeződött.**

A jogi szabályozást **a zöld-civil szervezetek** a sajtóban azonnal megtámadták, majd jogi eljárásokban **2024-ben az Alkotmánybíróság visszamenőlegesen hatályon kívül helyezte** a Kormányrendelet egyetlen bekezdését. A zöld-civil szervezetek támadása, a bírósági indítványozás és az alkotmánybírósági határozat a 2022/2023 évi erdővagyon-gazdálkodás vizsgálatát és értékelését nem tartalmazza, **jogi alapokon** nyugszik.

Az időszak erdőszetpolitikai alapidokumentuma a NES 2016–2030, annak a Racionális erdőhasználat alcélja (V. 7. Racionális erdőhasználat. A véghasználati fakitermelések fafajcsoportokra vonatkozó adatai alapján egyértelmű, hogy a tényleges véghasználati terület jelentősen elmarad a lehetőségektől. A fa megújuló, jelentős mértékben széndioxid semleges energiahordozó. Az energetikai hasznosítás lehetőségének bővítése biztosítja a fakitermelési lehetőség jobb kihasználását, a különböző okok miatt felhalmozódott élőfakészlet racionális felhasználását.)

A rendelkezésre álló naturális statisztikák alapján az erdőszeti ágazat fontosabb területeit tekintjük át, a fakitermeléstől a fahasznosításig, illetve az erdőfelújításig, amelyek egymásra épülése időbeli eltolódással valósul meg. Az erdővagyon és erdővagyon-gazdálkodás feldolgozása a Visszatekintésben a 2020 évet megelőző (1970/1980–2020) évtizedeket, az Előzményekben a 2000–2020 időszakot, illetve az Aktuális 2019–2022 éveket érinti (2023-ra még nincs statisztika).

A naturális helyzet anyaghoz a 2019–2022 évi adatokra támaszkodunk, amelyekkel a COVID19 erdőgazdasági hatása (2020) és a visszaépülés (2021) kellően megállapítható.

A 2019–2022 közötti időszak rendkívüli, hektikus változásai után még további kihívások erdősődnek meg, a háborús hatások következményei, illetve a klímaváltozás veszélyei témáiban.

A 2023 évi erdővagyon-gazdálkodási tevékenység statisztikai információi, azok elemzései csak később jelennek meg.

A szakanyagban több témát (Állomány-Forgalom) érintünk.

Visszatekintés (Amit a számok mutatnak) – Állományviszonyok

2023. évben befejeztük a hosszabb időintervallumot feldolgozó, „Amit a számok mutatnak – Az erdővagyon és az erdővagyon-gazdálkodás szerkezete. Erdővagyon-gazdálkodási közlemények 17” szakanyagot, amely 2020-ig tart, és előzménye is a jelen időszaknak (2019–2022).

A száz évvel ezelőtti (Trianon) trauma az erdővagyon-gazdálkodást, a faforgalmat alapvetően megváltoztatta, az exportőr pozíció súlyos import gondokra/terhekre változott.

A (Trianon óta) elmúlt kb. száz év során az erdőterület szektorális összetétele lényegesen megváltozott, a II. VH-ig tartó hatalmas magán többlet az államosítással ellentétébe csapott át.

A Trianon után a megmaradt erdő tulajdonosi szerkezete sokszínű, a sajátos tulajdonformákban lényeges módosulás a két világháború között nem történt (a kb. 50–60 E ha állami erdővagyon érdemben nem változott).

A nagymagán erdőbirtok és erdőgazdálkodás volumenben és szakmailag jelentős, meghatározó (Ez még a mostani örökségünk – állami néven).

A II. világháború utáni államosítást (tervirányítást) lassan követte a termelőszövetkezeti, majd az 1990. évi rendszerváltás/kárpótlás után a magán tulajdonon alapuló erdővagyon-gazdálkodás (létrejött a kétszektor).

A II. világháború után a termőföldre, a szinte teljes erdőre kiterjedő államosítás az **állami erdőtulajdont, állami erdőkezelést tette általánossá, a korábbi „nagy magán erdővagyon” a megváltozott szervezeti gazdálkodásban továbbra is meghatározó.** Azóta az állami terület alig változott, az EGRT csökkent, a magánerdő folyamatosan nőtt.

A „**hagyományos – volt magán – erdőt**” (az állami erdő eredete és jelenlegi tartalma a nagy, gazdasági üzemtervek szerint kezelt magánerdő) az **ÁEG-k, majd az EFAG/EVAG-ok** kezelték, a növekedések (erdőtelepítés) és a csökkenések nagyságban kiegyenlítették egymást, a szerkezet változott. [2014. év: a HosszúVágásFordulójúKemény lombos (HVFK) 649 E ha, a Nem HosszúVágásFordulójúKemény lombos (N-HVFK) 386 E ha, Összesen 1034 E ha.]

Az erdészeti igazgatás és a szakmai kar évtizedeken át ezen (a hegy- és dombvidéki, hosszú vágáskorú, elegyes keménylombos) erdőgazdálkodáson szocializálódott, és ma is ezt tekinti etalonnak, miközben az erdővagyon szektorálisan, regionálisan, fafajban (eredetben) és hasznosításban differenciálódott. (Erdőtelepítés 800 E ha, N-HVFK fafajok, a hegy- és dombvidéki, illetve a síkvidéki erdészetek-erdészek közötti számottevő szakmai eltérés alakult ki.)

A II. világháborút követően (Trianon után a 7,2-ről 1,1 millió ha-ra maradó) erdőterület az erdőtelepítésekkel hatalmasat változott, 1990-ig 531 E ha-ral, mintegy másfélszeresére nőtt, alapvetően változott meg az erdővagyon jellemzője (fafaj stb.).

A területnövekedést a „**kultúrerdő-ültetvény**” fafajú erdőtelepítés, a „**fásított terület**” jelentette (2014. év: HVFK 895 E ha, N-HVFK 927 E ha). Ennek az A-NY-F erdővagyon résznek az alakulását, a most már esetleg többszöri „**erdő**”-felújítását (500–600 E ha) a szakma érdemben nem vizsgálja, a töredék innovatív erdőművelésre (szálató – örökerdő) az ún. hagyományos (őshonos) „**magán-állami**” erdő pár százaléka koncentrálna.

A két szektor eltérése a jogszabályokban alig jelenik meg, és az állami igazgatás, illetve a zöld-civil szervezetszervezet állami (nagyterületű-HVFK) szemléletben működik.

Ez a tulajdoni szerkezet határozta meg az 1990 utáni változásokat is (rendezetlen, szervezetlen, magántulajdonú erdő szervezete, használati viszonyok, körzeti erdőtervezés stb.).

Az állami tulajdon-kezelés kb. 1 millió ha nagyságrendű. A „volt nagymagán” erdőbirtok és erdőgazdálkodás volumenben és szakmailag jelentős, meghatározó (Ez még a mostani örökségünk – állami néven).

Az Állami–Magán (eltérés) 1990–2006 között mintegy harmadára csökkent (magánosítás, erdőtelepítés), a HVFK-nál az állami többlet a teljes időszakban hasonló maradt. A N-HVFK fajokcsoportban a legnagyobb a magán közeledése az államihoz, sőt a magánosítás után a magán került többségbe.

A két szektorú erdőgazdálkodás a társadalmi tulajdon-kezelés felfogás (állami- csoport/TSZ) után a köztulajdon (állami/közösségi) – magán tulajdon megítélésével tért vissza. A szektorok az erdővagyon jellemzői és a gazdálkodási cél tekintetében alapvetően különböznek.

A tulajdonilag rendezetlen, a társas gazdálkodásba szervezetlen, majd a rendezetlen/működésképtelen formák után jelenleg a bejegyzett erdőgazdálkodó nélküli elnevezés (NBEG) a szokásos.

Az erdőgazdálkodást (kezelést) az 1990-es évektől sem általában a tulajdonosok irányítják (kivéve a tulajdonosi gazdálkodást, a tulajdonos magánszemély kezelést), hanem különféle erdészeti szervezetek és más (bérlő) erdészeti személyek, de közel 200 E ha-nak nincs igazgatásilag elismert felelőse (Bejegyzett erdőgazdálkodó nélkül – NBEG, 2023-ban már ismét több mint 300 E ha), a tulajdonosok jogai-lehetőségei korlátozottak.

Különösen az 1996. évi törvény módosított az igazgatási-szakmai szemléleten, így a rendeltetések (gazdasági-fatermesztési, különleges-védelmi-Natura2000, védő-védett) következményei, az innovatív erdőművelés (természetközeli, folyamatos erdőborítás, szálalás, örökterdő gazdálkodás) hatásai részletesen vizsgálhatók, elemezhetők.

Az állami és a magán erdőgazdálkodás fajtás szerkezete 1980–2020

A kb. 880 ezer ha növekedés átírta a szektor, régió és fajösszetételt és arányokat, amelyek részletesen elemezhetők. A HVFK – N-HVFK változása az erdész szakmai koncepció, szemlélet módosulását követi, de az A növekedett, a F csökkent.

Erdészeti régiókon a „Hegyvidéket, Dombvidéket, Síkvidéket” értjük. A Síkvidék erdőterületének növekedése meghaladja az Erdő-régióét. Az 1958–1990 időszak növekedése meghaladja az 1990–2020 időszakét. A Síkvidék erdőterülete a Dombvidék után megelőzte a Hegyvidéket is.

1. táblázat: Régiók erdőterületének alakulása 1938–2020

Régió	1938*		1958		1965	1990		2008		2020		2020 –1958	1990 –1958	2020 –1990
	E ha	%	E ha	%	E ha	E ha	%	E ha	%	E ha	%	E ha	E ha	E ha
Hegyvidék	448	40	510	40	522	544	32	580	32	635	31	+125	+34	+91
Eltérés			+62		+12	+22		+36		+55				
Dombvidék	392	36	362	28	433	529	31	561	31	603	29	+241	+167	+74
Eltérés			–30		+71	+96		+32		+42				
Erdő-régió	840	76	872	68	955	1073	63	1141	62	1238	60	+366	+201	+165
Síkvidék	267	24	401	32	467	623	37	692	38	816	40	+415	+222	+193
Eltérés			+134		+66	+156		+69		+124				
Mindössz	1107		1273		1422	1696		1833		2054		+781	+423	+358
Eltérés			+166		+149	+274		+137		+221				

Megjegyzés: 1938* – a régió megfogalmazása más

Az Erdő-régió és a Síkvidék fafaj jellemzőinek (mindkét szektorban) fennálló nagy eltérése alapján a két régió csoportot a jogi, szervezeti, szakmai és gazdasági szabályozás szempontjából külön szükséges kezelni.

Az állami és a magán erdő lényegesen eltér, így az erdőgazdálkodási lehetőségeknek és kötelezettségeknek is különbözőnek indokolt lenni, nincs ma Magyarországon szektorsemleges erdőgazdálkodás. Az állami tulajdonú erdők főleg a Hegy- és Dombvidéken tenyésznek, ennek megfelelően hosszú vágáskorú keménylombos fafajok (HVFK) az uralkodók.

2. táblázat: A tulajdonviszonyok – fafaj összetétel 2020-ban (E ha)

Tulajdonos	B	KST	KTT	CS	EKL	HVFK	A	NNY	HNY	ELL	F	N-HVFK	Össz
Állami	92	110	137	153	165	657	140	42	41	54	122	399	1056
Magán	18	61	44	55	77	255	308	77	37	45	85	552	807
Összesen	110	171	181	208	242	912	448	119	78	99	207	951	1863
Á/Ö %	84	64	76	74	68	72	31	35	53	55	59	42	57

Állami HVFK / Össz Állami (657/1056) = 62%,

Magán HVFK / Össz Magán (255/807) = 32%.

Az állami és a magán erdőtulajdon **fafajszerkezete között lényeges eltérés** van, a hosszú vágásfordulójú keménylombos (HVFK) állományok többsége állami tulajdonban van (leginkább a bükk fafajnál), a magán erdőgazdálkodás inkább a rövid vágásfordulójú fafajokra, az akác és nemesnyár faültetvényekre, az erdőtelepítésekre terjed ki.

Az **állami tulajdon** egyre kevésbé bővült, a **magánszektor erősödött, a régióknak megfelelő fafajokkal, fokozva a kétszektorúságot, illetve a fafajcsoportokat (HVFK – NHVFK).**

Az állami erdőtulajdon az 1990-es évek magánosítása óta az eltérő telepítési erély miatt lassabban növekszik, mint a magán. A telepítések fafajszerkezete miatt az állami és a magán faállomány fafaj különbsége tovább növekedett. Az állami HVFK arány (62%) a magán kétszerese (32%).

A magán erdők esetében sok az **osztatlan közös** tulajdon, felszámolására alig van szándék.

1980–2020 – Visszatekintés

Erre az időszakra rendelkezünk megfelelő statisztikával (Erdő tulajdoni-kezelési és fafaj viszonyok 1970–2020. Az első ún. teljes összeállítás az 1970. évi Erdőleltár (3 kötet) stb., de a fafaj statisztika csak a gazdasági (fa-növedék-termelési célú) erdőkre vonatkozik – az összes erdő mintegy 1,5 millió ha. A későbbiekben az új erdészszakmai elképzelések szerint megszüntették (csökkentették) a szál és sarjerdő statisztikákat,

Az állam erdőterülete az 1980–2020 közötti tulajdonátalakítás, magánosítás miatt csökkent, az erdőtelepítéssel nőtt, összességében változatlan.

Az 1996. (majd a 2009.) évi erdőtörvény hatására az igazgatás szerkezeti változtatása tapasztalható szektorálisan és a fafaj összetételben is.

Az állami és a magán erdő lényegesen eltér, így az erdőgazdálkodási lehetőségeknek és kötelezettségeknek is különbözőnek indokolt lenni (ma az igazgatás Magyarországon szektorsemleges erdőgazdálkodást hirdet). Az állami tulajdonú erdők főleg a Hegy- és Dombvidéken tenyésznek, ennek megfelelően hosszú vágáskorú keménylombos fafajok (HVFK) az uralkodók. A KST nő, a KTT csökken, a NNY csökken a HNY nő, a F csökken. A HVFK nő, a N-HVFK csökken, az A és az összesen változatlan.

3. táblázat: Az állami erdőgazdálkodás fafajszerkezete 1980–2020 (E ha)

Fafaj	1980	%	1990	2000-1980	2000	%	2010	2020-2000	2020	%	2020-1980
B	86	8	90	0	86	9	93	+8	94	9	+8
KST	106	10	112	-2	104	10	123	+7	110	11	+5
KTT	156	15	153	-22	134	14	134	-1	133	12	-23
CS	148	14	146	-5	143	14	153	+16	159	15	+10
EKL	142	13	139	+2	144	15	131	+29	173	16	+31
HVFK	638	60	640	-27	611	62	634	+58	669	63	+31
Eltérés			+2		-29		+23		+35		
A	131	12	135	-10	121	12	140	+16	139	13	+8
NNY	68	6	55	-25	43	4	42	-5	37	4	-30
HNYF	31	3	33	+9	40	4	50	+23	63	6	+32
ELL	31	4	40	+6	37	3	43	+5	41	4	-1
F	158	15	175	-14	144	15	121	-37	107	10	-51
N-HVFK	419	40	438	-34	385	38	396	+2	387	37	-32
Eltérés			+19		-53		+11		-9		
Összes	1057		1078	-61	996		1030	+60	1056		-1
Eltérés			+21		-82		+34		+26		
H-N	+219		+202		+226		+238		+282		

Erdő – Természetesség

Az ökológiai szemlélet erősödésével előtérbe került a természetességi kategória. Az Erdőklíma természetszerű erdőállományainak meghatározó része HVFK (861 E ha), míg az egyéb fás terület (747 E ha) kategóriában mindössze 51 E ha HVFK (43 E ha EKL) állományt soroltak.

4. táblázat: Faajok természetességi besorolás szerinti megoszlása (E ha) (2020)

Természetesség	B	KST	KTT	CS	EKL	HVFK	A	NNY	HNY	ELL	F	N-HVFK	Összesen	
													E ha	%
Term. és T. szerű	88	55	74	77	76	370	0	0	8	49	23	80	450	24
Származék erdő	21	94	103	117	101	436	6	2	30	34	35	107	543	29
Átmeneti erdő	1	19	3	10	22	55	19	4	24	8	13	68	123	7
„Erdő”	110	168	180	204	199	861	25	6	62	91	71	255	1116	60
%	10	15	16	18	18	77	2	0	6	8	7	23		
Kultúrerdő	0	3	1	4	42	50	418	8	15	5	135	581	631	
Faültetvény	0	0	0	0	1	1	5	105	1	3	1	115	116	
Egyéb fás terület	0	3	1	4	43	51	423	113	16	8	136	696	747	40
%	0	0	0	1	6	7	57	15	2	1	18	93		
Összesen	110	171	181	208	242	912	448	119	78	99	207	951	1863	100

Megjegyzés: Term. és T. szerű – Természetes és Természetszerű erdő

Az egyéb fás terület – Ültetvény jellegű faállományok – 2014

Az Egyéb fás terület / Ültetvény „erdők” az Akác, a Nemesnyár és a Fenyő faállományokat foglalja egybe, szemben a természetszerű (és származék) „erdők”-kel. Erdővagyon-gazdálkodásuk sajátosságai lényegesen eltérnek az őshonos csoportba sorolt fafajokétól, így tervezésük, szabályozásuk és felügyeletük is külön válik. Elterjedésük már 40%, távlatilag a csökkentő (őshonosra átalakító), illetve a növelő (klímaváltozás miatt az őshonosok helyére belépő) hatások egyaránt erősek a szakmában, de megítélésüknél a kellő differenciálás indokolt.

Erdőfunkciók – Rendeltetések

A tartamos, többcélú erdőgazdálkodásban kialakult hagyományos arányokat a zöld szervezetek igényeit kielégítő erdőtervezés megbontotta, a különleges erdők arányát megnövelte, a gazdálkodást, az üzemmódokat viharos gyorsasággal megváltoztatta, a jogi és gazdasági szabályozást (támogatáspolitikát) ezeknek a céloknak a szolgálatába állította.

Az alapvető szerkezeti változást az 1996. évi, az erdőről és az erdő védelméről szóló erősen zöld törvény hozta, amely már 1996–2001 között a gazdasági - fatermesztési célú erdőállományok **átsorolására** irányult. A különleges, védelmi és különösen a **védett erdőterületet a jogszabály és az igazgatás megnövelte** (az ún. védőerdők gyarapodása sokkal mérsékeltebb). A gazdasági rendeltetés az 1996. évi szabályozás, átsorolás következtében lecsökkent, elsősorban a HVFK fafajcsoportban (a B és EKL fafajoknál) a különleges rendeltetés került túlsúlyba.

A „**védettnek nyilvánítás**” az 1980. évben alig néhány tízezer hektár védett területet 2020-ig annak **sokszorosára növelte**. A Natura 2000 hálózat 2004-ben került kijelölésre, a rendeltetés hatalmasan (771 E ha) növekedett. A különleges rendeltetés az állami szektorban magasabb, még pl. a természetközeli, gazdasági súlyt jelentő bükkösökben is.

A magyar erdészeti igazgatás „**Multifunkciós**” erdőt **nem tart nyilván** (a halmozott rendeltetésnél van másodlagos és harmadlagos).

5. táblázat: Erdőfunkciók – Rendeltetések 1970–2020 (E ha)

Rendeltetés	1970*	1980*	1986	1991	1996	2001	2006	2014	2020	2020 –1996	2020 –1986	2020 –1970
Össz terület	1539	1619	1665	1697	1727	1787	1855	1933	1942	+215	+277	+403
Faa. term.	1315	1321	1344	136	1358	1175	1161	1129	1137	–221	–169	–178
Különleges	224	298	321	337	370	613	680	804	805	+434	+483	+581
Védelmi	138	198	225	247	312	573	655	663	759	+455	+534	+621
Védő	131	174	184	198	240	226	263	249	275	+35	+91	+144
<i>Eltérés</i>	–	+43	+10	+14	+42	–14	+37	–14	+26			
Védett	7	24	41	49	72	347	392	414	484	+412	+443	+477
<i>Eltérés</i>		+17	+17	+8	+23	+275	+45	+22	+70			
Kj-Eü-Sz-T	(15)	55	56	49	42	27	19	16	15	–27		–
Okt-Kut-Kis	(3)	3	6	8	56	4	5	5	5	0		–
Vadgazd.	–	42	34	33					0	–		–

Jelmagyarázat: Kj-Eü-Sz-T = Közjóléti-Egészségügyi-Szociális-Turizmus,
Okt-Kut-Kis = Oktatás-Kutatás-Kísérlet.

A faanyagtermelés - fatermesztés szóhasználat egyaránt előfordul.

6. táblázat: Rendeltetés alakulása az állami és a magán erdőkben 1996–2006 (E ha)

Rendeltetés	1996			2006			2006–1996		
	Állami	Magán	Összes	Állami	Magán	Összes	Állami	Magán	Összes
Fatermesztési	603	655	1258	550	611	1161	–53	–44	–97
Különleges	452	18	470	516	178	694	+64	+160	+224
Összes	1055	673	1728	1066	789	1855	+11	+116	+127
Fokozottan védett	56	7	63	54	5	59	–2	–2	–4
Talajvédő	49	115	164	55	79	134	+6	–36	–30

A **rendeltetés átsorolással** a fatermesztési rendeltetés az állami és a magán szektorban egyaránt csökkent. A fokozottan védett természetvédelmi terület kissé csökkent, a magán erdőgazdálkodásban mindössze 5 E ha. A magán erdőgazdálkodásban a talajvédő funkció is csökkent, de a csekély fatermőképesség jelentős területű.

7. táblázat: Rendeltetés – 2022 (E ha)

Rendeltetés	Rendeltetés		H/E	Rendeltetés	Rendeltetés		H/E
	Elsődleges (E)	Halmozott (H)			Elsődleges (E)	Halmozott (H)	
Gazdasági	1160	1270	1,09	Védelmi	777	994	1,28
Faanyagtermelő	1136	1252	1,10	Talajvédelmi	175	306	1,75
Vadaskert	22	31	1,41	Természetvédelmi	423	428	1,01
Egyéb	2	3	1,50	N2000	72	771	10,71
Közjólét	20	37	1,85	Egyéb	107	131	1,22
Összesen	1957	2301	1,18		(777)	(1636)	2,11

Az üzemmódok régen és jelenleg

„Amit a számok mutatnak az üzemmódokról – Fahasználati módok és erdőfelújítási eljárások” című szakanyag (Lett – Stark 2018) tárgyalja az „üzemmód” fogalom átértelmezését, az újradefiniálással a sarjgazdálkodás negligálását, az innovatív erdőművelési módok ajánlását, az eltérő tar- és felújítóvágás „vágásos” üzemmódba egyesítésével, a különbségek eltörlésével a véghasználat-erdőfelújítás 90%-ának összevonását.

A magyar erdőgazdálkodásra is jellemző volt az alapjaiban tarvágásra alapozott természetes sarjerdő-gazdálkodás és a mesterséges erdőfelújítás. A második világháború alatt, majd az ezt követő években ismét a könnyebb kiszállítást biztosító tarvágás került túlsúlyba.

Az 1040/1954. (V. 27) számú határozat a felújítóvágás elterjesztését írta elő. A határozatnak megfelelően a felújítóvágás két módozatát gyakorolták az erdőgazdaságok (Az egyik a magról való természetes felújítás, a másik az alátelepítéses felújítás).

A „nem vágásos” üzemmódokat az igazgatás „Folyamatos erdőborítást” biztosítónak is nevezi. Az innovatív üzemmódok a HVFK fafajokat érintik, azon belül is az egyéb kemény lombosokat (Fatermesztést nem szolgáló – FNSZ).

Forgalmi viszonyok – Az erdőtelepítés

Az erdővagyon szerkezetét, változását befolyásoló erdőtelepítésről külön szakanyag jelent meg „Amit a számok mutatnak – Az erdőtelepítések tapasztalatai 1920–2020 – Erdővagyon-gazdálkodási közlemények 15” címmel, amely hasznosan részletezi az elmúlt időszak erdővagyonra való hatását (Lett 2021).

A divatfafajok szorgalmazásával átmenetileg nőtt a **Nemes nyár és a Fenyő** területe, de ezek térfoglalása a tulajdonviszonyok, az őshonos irányú erdészeti fajajpolitika hatására visszaesik (NNY – HNY/ELL csere), az **Akác** növekedése tartósnak bizonyul.

Az erdőállomány fajokösszetételének változását az erdőtelepítésen kívül befolyásolja a klímaváltozás, az arra való felkészülés miatti fajokcsere és változtatás, az erdőfelújítási mátrix alakulása. A HVFK szorgalmazása a némi növekedés mellett az összes telepítés radikális visszaesésével járt együtt. A jogi szabályozás, a pénzügyi (EU) támogatás és az igazgatási ösztönzés hatására a HVFK – N-HVFK aránya kiegyenlítődött, de az erdőtelepítés zuhant. A divatfafajok változásában a 2000-es években a **Tölgyet** szorgalmazta az erdészeti igazgatás.

A fakitermelés

Az erdészeti tartamosságot úgy jellemezzük, hogy az állami erdészetnek nincsenek naturális (fakitermelési) növekedési célkitűzései, de az egyes évek eltérnek. Az összes fakitermelés lényegesen nem változott, egyáltalán **nincs növekedési tendencia**.

A Kor – Vágásérettség – Fakitermelés lehetőség – Fakitermelés tény viszonyok alapján a lehetőség folyamatosan növekszik, de a tényleges fahasználati teljesítmény nem nő. A véghasználat területe, a forgalmi tételek – állami véghasználat terület-fatérfogat – volumene, szerkezete nem változott. A véghasználati fatérfogat közel 50 év távlatában is változatlan, de a hegyvidéki gazdaságoknál csökkent (hasonlóan a területhez), a Dombvidék esetében hullámzó és a Síkvidéken növekedett.

(A magántulajdonú erdőgazdálkodásban mutatható ki a hatósági véghasználati fakitermelési lehetőség növekvő tartaléka, de ennek eddigi mobilizálásánál a korlátozások (felújítási eljárás - fajaj választása) oldása esetén sem remélhető lényeges tendencia változás.)

Az erdővagyon-gazdálkodás szempontjából kiemelt jelentősége a fahasználati mód – erdőfelújítási eljárás kombinációknak van,

Az állami és a magán TRV/VH % jelentősen eltér, de a 20 év alatt kisebb hullámzástól eltekintve érdemi tendencia változás nincs. (Megjegyzés: 2010-ig nem volt engedélyezett a száraló vágás, 2010. évtől megváltozott a statisztikai számbavétel. 2009-ig a száralás az egyéb termeléssel; a készletgondozó használat a növedékfokozó gyérítéssel együtt került összegzésre. 2010-től az adatok feldolgozása a gazdálkodói bejelentések alapján történik.)

A **2010. évi statisztikában** megjelentek az igazgatás által módosított új használati viszonyok elemei (száraló vágás, száralás, készletgondozás stb.), amelyek volumene még elenyésző. (Korábban tiltott használati módokat tettek lehetővé, illetve írtak elő, a fogalmakat, megnevezéseket folyamatosan változtattak.)

Az innovatív üzemmódok terjedése 2006–2020

8. táblázat: Az innovatív üzemmódok terjedése a 2006–2020 időszakban

	Vágásos		Átalakító Átmeneti		Örökerdő Szálaló		Fatermesztést nem szolgáló	
	ha	Eltérés E ha	ha	Eltérés E ha	ha	Eltérés E ha	E ha	Eltérés E ha
2006.01.	1 813 684	–	0	–	2 901	–	37	–
2006.12.	1 816 336	3	4 024	4	4 956	2	44	7
2007.12.	1 827 320	11	8 780	5	7 220	2	48	4
2008.12.	1 829 339	2	13 040	4	9 219	2	52	4
2009.12.	1 825 535	–4	19 193	6	12 576	3	56	4
2010.12.	1 819 458	–6	30 768	12	13 513	1	58	2
2012.01.	1 807 276	–12	42 576	12	13 937	0	64	6
2013.01.	1 801 825	–6	50 942	8	14 219	1	67	3
2014.01.	1 800 843	–1	53 797	3	14 439	0	69	2
2015.01.	1 787 756	–13	63 433	9	14 709	0	73	4
2016.01.	1 783 450	–4	66 023	3	17 851	3	73	0
2017.01.	1 771 622	–12	73 127	7	18 481	1	76	3
2018.01.	1 760 788	–11	74 888	+1	23 591	+5	80	+4
2019.01.	1 756 627	–4	73 449	–1	26 233	+1	82	+2
2020.01.	1 758 292	+2	70 294	–3	27 735	+2	85	+3
Eltérés		–55		+70		+25		+48

Adatszolgáltató: NFK, EF, AM, NÉBIH, MgSzH

Megjegyzés: 2009-ig a szálalás az egyéb termeléssel, a készletgondozó használat a növedékfokozó gyéritéssel együtt lett összegezve.

2010. évtől az adatok feldolgozása a gazdálkodói bejelentések alapján történik.

A hagyományos tar- és felújítóvágás külön nyilvántartása, közzététele megszűnt, a „vágásos”-ba egyesítésével az erdőterület 90%-át egy csoportba tömörítették.

Az átmeneti (volt átalakító) erdőterületi besorolás 2019-től már csökkent.

Az örökerdő (volt szálaló) gazdálkodás területe a folyamatos besorolás növeléssel is alig haladja meg az erdőterület 1%-át.

A fatermesztést nem szolgáló (FNSZ), korábban 999 vágáskorú, talajvédelmi erdők területét tovább növelték, jelenleg 85 E ha.

A „nem vágásos” üzemmódokat az igazgatás „Folyamatos erdőborítást” biztosítónak is nevezi.

Az állami és a magán erdővagyon stabil fafaj eltérése miatt a véghasználati - erdőfelújítási módban a szektorok különbsége jelentős, a megváltozása nagyon lassú és behatárolt folyamat.

A véghasználati (tar- és felújítóvágás) statisztika a területet fafajonként nem közli (mageredetű természetes erdőfelújítás).

Az erdőfelújítás

Erdőfelújítás – fafajok 1976–2020

9. táblázat: Erdőfelújítások fafaj-arányai és hullámszáma 1976–2020 (E ha)

Fafaj	I. Kivitel 1976–2009		Befejezett			Befejezett 2006–2020		1981–2020	
			2006– 2010	2011– 2015	2016– 2020				
	E ha	%	E ha	E ha	E ha	E ha	%	E ha	%
B	30,7	4	4,7	3,7	5,9	14,3	5	37,0	5
T	133,0	20	15,6	13,1	14,5	43,2	15	139,3	18
B+T	163,7	24	20,3	16,8	20,4	57,5	20	176,4	23
CS+EKL	67,7	10	11,5	7,3	11,8	30,6	11	81,6	10
HVFK	231,4	34	31,8	24,1	32,2	88,1	31	258,0	33
<i>Eltérés</i>				–7,7	+8,1				
A	238,2	36	37,9	34,0	48,3	120,2	43	306,9	39
NNY			12,1	8,4	11,4	31,9	11		
HNY+ELL			9,3	9,1	14,2	32,6	12		
LL	142,7	21	21,5	17,5	25,6	64,6	23	176,2	22
F	61,9	9	3,3	2,8	3,5	9,6	3	50,0	6
N-HVFK	442,8	66	62,5	54,3	77,4	194,2	69	533,1	67
<i>Eltérés</i>				–8,2	+23,1				
Összesen	674,2		94,3	78,4	109,6	282,3		791,1	
<i>Eltérés</i>			–	–15,9	+31,2	–			
H–N	–211,4		–30,7	–30,2	–45,2	–106,1		–275,1	
H%	34,3		33,7	30,7	29,4	31,2		32,6	

Megjegyzés: 1976–2009, I. Kivitel; 2006– Befejezett erdőfelújítás,
1991–1995 Tulajdoni átalakulás, csökkentett teljesítmény

Erdőfelújítás – Természetes mag – Természetes sarj – Mesterséges

Az erdőfelújításokat a fafaj erősen meghatározza, determinálja, így a tarvágásos mesterséges felújítási módszer sok fafajnál kizárólagos. Az akác sarjaztatás már évtizedek óta elfogadott, és az erdőgazdálkodás finanszírozását segítő eljárás.

A tarvágás – felújító vágás megosztásban az összes fafajt tekintve az állami tulajdonú erdőgazdálkodásban sem érte el a felújító vágás az egyötödöt, és ebben is több a mesterséges erdőfelújítás (a magas költségeivel), mint a tarvágásban a természetes mag.

A magán erdővagyon-gazdálkodásában csak néhány fafaj esetében jöhet szóba a természetes felújítás, de az akác sarj erdőgazdálkodás csökkenti a mesterséges erdőfelújítást.

1985–2005 között az erdőfelújításnál a keletkezett kötelezettség a fakitermelés stagnálása miatt nem növekedett.

A 2016–2020 időszakban az erdőfelújítás (a véghasználatból) jelentős, a N-HVFK aránya meghaladja a 70%-ot (az A 44%, lényegesen magasabb a HVFK-nál), a F felújítása alacsony.

Az erdőfelújításoknál nagy az időszaki változékonyság, csökken a HVFK (különösen a T), illetve a F, nő a N-HVFK (különösen az A és a LL).

2. Anyag és módszer

A feldolgozott anyag részben sajtóhírekből és jogszabályokból áll, másrészt szakanyagok felsorolásából, harmadrészt szakmai statisztikákra alapoz (Visszatekintés, Előzmények, 2019–22).

A rendelkezésre álló (2019–2022) természetes statisztikák alapján az erdészeti ágazat fontosabb területeit tekintjük át a fakitermeléstől az erdőfelújításig, az állami és magán szektor szerint. A 2023. évről nem rendelkezünk még adatokkal.

(A statisztikák a véghasználati területre nem készítenek, közölnek fafaj bontású adatokat. A véghasználat módja a „vágásos üzemmód”-nál sokszor nincs tarvágásra - fokozatos erdőfelújításokra bontva, az erdőállományoknál, erdőfelújításnál a természetes - mageredetű/sarjeredetű és mesterséges nyilvántartása okozhat gondot.) Az erdőfelújítások első kivitelének megjelenítése (természetes mag-sarj, mesterséges) is változik, esetleg csak a befejezettre van statisztika.

A természetes anyaghoz a 2019–2022 évi adatokra támaszkodunk, amelyekkel a COVID19 erdőgazdasági hatása (2020) és a visszaépülés (2021) kellően megállapítható.

A 2022. évi ágazati tevékenységek és teljesítmények információit általában a 2019, illetve a 2021. évi adatokkal vetjük össze.

A Nemzeti Földügyi Központ (NFK) Erdészeti Főosztálya természetes adatai mellett fontos gazdasági értékeket közölnek az Agrárminisztérium Statisztikai információi (állami-magán) az árbevételekről-egységárakról, a fakitermelési-erdőművelési költségekről stb.

A természetes csoportosítás a tulajdonosok (állami – magán), a fafajok (őshonos, hosszú vágáskorú, keménylombos – HVFK és N-HVFK), illetve a fakitermelés – véghasználat módja (tarvágás – fokozatos felújító vágás), az erdőfelújítás eljárás (természetes mag – természetes sarj – mesterséges) szerint történik.

A módszert tekintve a szakanyag feldolgozása elsősorban táblázatok formájában jelenik meg.

3. Eredmények

3.1. Előzmények 2000–2020 | Állomány-Forgalom

10. táblázat: Az állami és a magán tulajdonú erdők fafajviszonyai – Tény 2009 (E ha)

Fafaj	Állomány-Erdőterület (ET)					Forgalom-Véghasználati terület (VT)					
	Tulajdon			Védettség		Tulajdon - 2009			Védettség - 1 év		
	Á	M	Ö	G	VN	Á	M	ÖT	ÖV	G	VN
B	92	18	110	22	88	1,0	0,1	1,1	0,9	0,3	0,6
T	273	115	388	166	222	1,7	0,4	2,1	2,9	1,0	1,9
CS	152	54	206	102	104	1,9	0,4	2,3	2,4	1,2	1,2
EKL	137	64	201	81	120	0,9	0,4	1,3	2,0	0,9	1,1
HVFK	655	251	906	370	535	5,5	1,3	6,8	8,2	3,4	4,8
A	140	307	447	377	70	2,3	4,8	7,1	8,2	7,5	0,7
NNY	43	81	124	93	31	1,3	1,4	2,7	4,2	3,2	1,0
A-NNY	183	388	571	470	101	3,6	6,2	9,8	12,4	10,7	1,7
HNY	38	35	73	46	27	0,4	0,2	0,6	1,3	0,8	0,5
ELL	55	45	100	44	56	0,4	0,3	0,7	1,5	0,7	0,8
F	126	87	213	142	71	1,3	0,4	1,7	2,1	1,5	0,6
N-HVFK	401	555	956	702	255	5,7	7,1	12,8	17,3	13,7	3,6
Összes	1056	806	1862	1072	790	11,2	8,4	19,6	25,5	17,1	8,4

Megjegyzés: Nincs külön KST-KTT,

Á – Állami;

M – Magán;

G – Gazdasági

VN – Védett-Natura2000;

Ö – Összes

ÖT – Összes tulajdon

ÖV – Összes védettség

Az állami és a magán erdőtulajdon fafajszerkezete között lényeges eltérés van, a hosszú vágásfordulójú keménylombos (HVFK) állományok többsége állami tulajdonban van (leginkább a bükk fafajnál), a magán erdőgazdálkodás inkább a rövid vágásfordulójú fafajokra, az **akác és nemesnyár** faültetvényekre, az erdőtelepítésekre terjed ki.

Az akác véghasználat egyharmada az állami (2,3/7,1 E ha/E ha), illetve egytizede védett (0,7/8,2 E ha/E ha), normál körülmények között az akác véghasználat az állami védett területen **kis súlyú**.

2000–2020 A véghasználat területe, fatérfogata és összetétele

Az erdővagyon-gazdálkodás szempontjából kiemelt jelentősége a **fahasználati mód – erdőfelújítási eljárás kombinációknak** van, a két metszetet az állami és a magán szektor, illetve a tarvágás és a (fokozatos) felújító vágás adja.

A **2010. évi statisztikában** megjelentek az igazgatás által módosított új használati viszonyok elemei, a fogalmakat, a megnevezéseket folyamatosan változtatták. (Korábban tiltott használati módokat tettek lehetővé, illetve írtak elő, a gyakorlatban lévőket tiltották.)

A száraló vágás erdőfelújítási kötelezettséget is generál, a még az elhanyagolható fatérfogatot érintő szálalásnál és készletgondozásnál erdőfelújítási kötelezettség vagy redukált terület nincs. A 2010. évi használati módok új lehetőségekkel bővültek, amelyek a 2000. évi statisztikában még meg sem jelentek (szálaló vágás, szálalás, készletgondozás stb.), a 2010. évi statisztikában megjelentek az új használati viszonyok elemei, amelyek volumene még 2020-ban is elenyésző.

A fahasználatoknál a tarvágás aránya, illetve annak eltérése az alapvető következmény, ami területben és fatérfogatban hasonló, bár nagyságrendileg különböző (a fajlagos fatérfogat differencia miatt).

A **2000–2020 év közötti 20 éves időszak jelentős elmozdulásokat nem hozott, az erdővagyon-gazdálkodás szerkezetét középtávon az erdővagyon viszonyok (a fafajszerkezet, a fafaj terület és korosztályviszonyok) determinálják**. 2016. évre a szálaló vágás megduplázódott, a szálalás szinten maradt, készletgondozó a magánál van. A fokozatos felújítóvágás sem volumenben, sem arányaiban jelentősen még nem növekedett, a szálaló vágás, szálalás, készletgondozó használat csak megjelent, eseti jellegű (a tervezés fázisában van).

A statisztika a véghasználati (tar- és felújítóvágás) területet fafajonként nem közli.

11. táblázat: Véghasználatok a 2000–2020 időszakban – Fakitermelés fatérfogata (E m³)

	ÁLLAMI					
	2000	2009	2016	2019	2020	2020 %
Tarvágás	2017	1801	1732	1670	1604	59
%	100	89	86	83	80	
Felújítóvágás	1252	1209	1012	1021	957	
Szálalóvágás	–	95	172	170	157	
Felújítóvágás össz.	1252	1304	1184	1191	1114	41
%	100	104	95	95	89	
Véghasználat	3269	3107	2921	2761	2718	
<i>Eltérés</i>		–162	–186	–160	–43	

12. táblázat: Véghasználati fakitermelés fafaj változása az állami szférában 2000–2020 (E m³)

Fafaj	2000	2010	2016	2019	2020	%	2019–2000	2020–2019
Bükk	438	432	407	407	378	14	–31	–29
Tölgy	688	631	440	432	419	15	–256	–13
Cser	653	557	417	403	389	14	–250	–14
Gyertyán	130	109	96	96	96	4	–34	0
EK	78	89	105	138	121	4	+60	–17
HVFK (H)	1987	1818	1465	1476	1403	51	–511	–73
Akác	454	413	416	417	372	14	–37	–45
Nemes nyár	397	323	357	386	351	13	–11	–35
Hazai nyár	117	70	81	95	94	4	–22	–1
ELL	99	83	107	89	76	3	–10	–13
Fenyő	215	399	471	400	422	15	+185	+22
N-HVFK (N)	1282	1288	1432	1387	1315	49	+105	–72
Összes	3269	3106	2896	2863	2718		–406	–145
Eltérés		–163	–210	–35	–142			

Megjegyzés: Nincs külön KST-KTT,

A tarvágás – A felújítógátás

A HVFK fafajokon belül a tarvágás a B-nél elhanyagolható, az EKL és T esetében magas.

13. táblázat: Fatérdfogat véghasználati módonként, fafajonként (E m³)

Fafaj	Vég. mód	Állami							Eltérések		
		2000	2010	2016	2019	2020		FV	2019	2019	2020
		E m ³	E m ³	E m ³	E m ³	E m ³	%	%	–2010	–2000	–2019
B	FV	–	416	401	403	373		99	–13		–30
	TV	–	16	6	4	5			–12		+1
	VH	438	432	407	407	378	14			–31	–29
T	FV	–	357	295	295	272		65	–62		–23
	TV	–	274	145	137	147			–137		+10
	VH	688	631	440	432	419	15			+256	–13
CS	FV	–	392	317	320	304		78	–72		–16
	TV		165	99	83	85			–82		+2
	VH	653	557	417	403	389	14			–250	–14
EKL	FV	–	83	102	101	99		46	+18		–2
	TV	–	115	96	121	118			+6		–3
	VH	205	198	198	222	217	8			+26	–5
HVFK	FV	1252	1248	1115	1119	1049		75	–129		–70
	TV	736	570	346	345	354			–391		+9
	VH	1984	1818	1461	1464	1403	51			–511	–73
A		454	411	413	414	370	14			–37	–45
NNY		397	324	357	385	351	13			–11	–35
A+NNY		851	735	770	799	721	27			–48	–80
HNY+Fü		138	87	105	103	101	7			–35	–2
ELL		78	42	54	41	39	3			–10	–2
F		215	368	432	363	388	15			+185	+25
N–HVFK	VH	1282	1231	1361	1316	1250	49	–	+85	+34	–66
Összes	FV	1252	1301	1179	1191	1115	41	41	–110	–61	–76
	TV	2017	1801	1710	1672	1604	59		–129	–345	–68
Mindösszesen		3269	3102	2889	2863	2719			–239	–406	–144
Tarvágás/Összes %		61,7	58,1	59,2	58,4	59,0					
N–HVFK/Összes %		39,2	39,7	47,1	46,0	46,0					
Allami/Összes %		65,1	59,8	58,9	55,7	60,1					

Megjegyzés: 2000 nincs használat megbontás; Nincs külön KST–KTT

A véghasználati mód - erdőfelújítási eljárás szektoronkénti eltérése mögött a fafajkülönbségek húzódnak meg, így a differenciálódás hosszú távú. A felújítóvágás fafajösszetételében sokkal kisebb a különbség a szektorok között (az államinál a bükk jelentős), az államinál a tölgy a lényeges.

A tarvágásos erdővagyon-gazdálkodást a fafajösszetételben az akác és a nemes nyár határozza meg. A tarvágással ellentétben a felújítóvágások esetében az állami és a magán tulajdonú erdővagyon-gazdálkodás fafajösszetétel nagyfokú hasonlóságot mutat (csak a magán felújítóvágásos erdőállomány mennyisége kicsi).

14. táblázat: Fahasználati mód alakulása 2000–2020 (ha)

Év	Állami			Magán			Összesen		
	Tarvágás	Felújító vágás	Összes	Tarvágás	Felújító vágás	Összes	Tarvágás	Felújító vágás	Összes
2000–2009	83 087	33 711	116 798	83 709	6 442	90 151	166 796	40 153	206 949
%	71	29		93	7		81	19	
2010–2020	77 772	36 955	114 727	106 308	9 533	115 841	184 082	46 335	230 417
%	68	32		92	8		80	20	
2000–2020	160 859	70 666	231 525	190 017	15 975	205 992	350 878	86 488	437 366

15. táblázat: A felújítóvágás – tarvágás aránya (2010)

Fafaj	ÁLLAMI			
	Tarvágás (TV)	Felújítóvágás (FV)	Véghasználat (VH)	TV/VH
	E m ³	E m ³	E m ³	%
Bükk	16,1	368,6	384,7	4,2
Tölgy	274,4	336,3	610,7	44,9
Cser	164,8	378,5	543,3	30,3
Gyertyán	46,8	57,2	104,0	45,0
EKL	68,0	17,2	85,2	79,8
HVFK (H)	570,1	1 157,8	1 727,9	33,0
%	11,3	22,8	34,1	
Akác	410,8	2,0	412,8	99,5
Nemes nyár	323,5	0	323,5	100
Hazai nyár	67,8	1,8	69,6	97,4
Fűz	18,5	0	18,5	100
ELL	42,3	19,7	62,0	68,2
Fenyő	368,3	28,5	396,8	92,8
N-HVFK (N)	1 231,2	52,0	1 283,2	95,9
%	24,3	1,1	25,4	
Összesen	1 801,3	1 209,8	3 011,1	59,8
%	35,6	23,9	59,5	
H–N	–661,1	+1 105,8	+444,7	
N/Ö	68,4	4,3		

16. táblázat: Erdőfelújítás az **állami** szektorban fafajonként 2000–2020 (ha)

Fafaj	Tarvágás (TV)					Felújítóvágás (FV)				
	2000	2009	2016	2019	2020	2000	2009	2016	2019	2020
B	120	75	52	114	101	628	945	533	1 080	1 419
T	1 736	1 571	1 435	1 612	1 706	714	970	687	776	755
CS-EKL	1 104	754	619	534	694	897	1 053	931	1 592	1 433
HVFK	2 960	2 400	2 106	2 260	2 501	2 239	2 968	2 151	3 448	3 607
A	3 156	2 065	2 284	3 477	3 078	2	–	1	–	–
NNY-Fü	1 312	681	951	1 001	635	0	1	–	–	–
HNY-ELL	759	1 231	1 534	1 524	1 187	0	1	1	36	40
F	927	628	646	581	587	6	35	10	11	24
N-HVFK	6 196	4 607	5 415	6 750	5 593	12	35	32	47	65
Összes	9 156	7 007	7 521	9 010	8 094	2 251	3 003	2 183	3 495	3 672
N–H	+3 236	+2 207	+3 309	+4 490	+3 092	–2 227	–2 933	–2 119	–3 401	–3 542
FV	2 251	3 003	2 183	3 495	3 672					
TV–FV	+6 905	+4 004	+5 338	+5 515	+4 422					
H/Ö %	32	34	28	25	31	99	99	99	99	98
N/Ö %	68	66	72	75	69	1	1	1	1	2
TV/Ö %	80	70	76	72	69					

Tűzifa forgalom

A tűzifa forgalmat az elmúlt évtizedekben jelentős hatások érték, a körülmények lényegesen változtak. Számos tanulmány jelent meg (sok az EVGI által készített).

Barkóczy Zs. (2009): A dendromassza alapú decentralizált energiatermelés alapanyagbázisának tervezése. Doktori (PhD) értekezés, NYME, Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola

Barkóczy Zs. – Ivelics R. (2008): Energetikai célú ültetvények, Erdészeti kisfűzetek, Magán-erdőgazdálkodási Tájékoztató Iroda Erdészeti Kisfűzetek, Sopron.

Barkóczy Zs. – Marosvölgyi B. (2006): Energetikai faültetvények ökonómiai vizsgálatát megvalósító döntés-előkészítő program, Agrárinfó.

Fülöp V. G. – Horváth S. (2020) A tűzifa, az energetikai célú erdei apríték, valamint az iparifa kitermelési és piaci változásai 2007 és 2018 között. In: Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar : Tudományos közlemények. Sopron, pp. 91-97. ISBN 9789633343760

GOP-1.1.1-08/1-2008-64 pályázat: „Fás szárú megújuló növényi energiaforrások üzemi termelésbe vonása kedvezőtlen adottságú termőhelyeken” (SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. és Nyugat-magyarországi Egyetem)

Lett B. (2002): A fagazdaság kereskedelmi helyzete az ezredfordulón (NEP Fahasznosítási Csoport – Csoportvezető: Lett Béla)

Lett B. (2007–2010): A klímaváltozás okozta szélsőséges termőhelyek kiszámítható energetikai hasznosítása kiemelkedő hozamú hazai fafajok új fajtáival (SOSKLIMA) NKFP-KF-20-0024/2007. sz. projekt [2007–2010] (*Témavezető: Lett B.*)

Lett B. (2014): Amit a számok mutatnak az Akácról – Az Akác szerepe és sajátosságai a regionális erdővagyon-gazdálkodásban. Előadás kézirat. Mészáros Károly Emlékkülés, 2014.06.

- Lett B. – Schiberna E. (szerk.) (2010): Az erőművi tűzifa felhasználás erdőgazdasági és ökonomiai hatásai. (Kutatás témavezetői: Lett B., Schiberna E.) – Tanulmány. NYME EVGI, Sopron : 123 p.
- Lett B. – Varga Sz. – Schiberna E. – Horváth S. (szerk.) (2010): Az „SOS-Klima” Projekt eredményei.: „A klímaváltozás okozta szélsőséges termőhelyek kiszámítható energetikai hasznosítása kiemelkedő hozamú hazai fafajok új fajtáival” című 2008–2010 időszakban megvalósított pályázati projekt záró konferencia előadásai. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron: 94 p. (ISBN:978-963-9883-74-1)
- Mőcsényi M. (2001): A tűzifa kereslete és kínálata In: Stark M. (szerk.) Fakereskedelmi és fapiaci ismeretek – Fakereskedelmi kézikönyv. Faipari Tudományos Alapítvány, Sopron : 196–202
- Schiberna E. – Jáger L. (2012–2015): GOP-1.1.1.-11-2012-0084. sz. projekt : Új, kiugróan gyors növekedésű, minőségi törzsnevelő 'OBELISK' akác fajtajelöltek iparszerű vegetatív szaporítás-technológiájának és ültetvény-modelljének kidolgozása című projekt [2012–2015] (Témavezető: Schiberna E., Jáger L.)
- Stark M. (2010): Erdei fatermékek termelése, importja, exportja – Tűzifa 2000-2009 (Forrás: UNECE Trade and Timber Division: Timber Bulletin Forest Products Statistics 2000-2004; 2005-2009)
- Stark M. – Lett B. (2014): Hazai akác kínálat alakulása 2002–2012. In: Lett B., Schiberna E., Jáger L., Stark M., Horváth S. (szerk.) Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére 2015. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron: pp. 113-124. (ISBN:978-963-334-242-8)
- Szabó M.J. – Horváth T. – Horváth S. – Holl K. – Ujvári P. (2010): Fásszárú energetikai ültetvények fatermelésének vizsgálata a SOSKLÍMA projektben. In: Lett B. et al. (szerk.) Mészáros Károly Emlékülés, 2010. június 26. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron: pp 61–70.

3.2. Előzmények – Amit a sajtó közölt

Visszapillantás az 1990-es rendszerváltás elé – OEE (SR – Erdészeti Lapok 1988/6)

Dr. Solymos Rezső: Fahasználatunk helyzete – fakitermelési lehetőségeink

Szeretném ennek keretében külön kihangsúlyozni a fapusztulás következményeinek a gyors felszámolását és a száradéktermelést illető folyamatos kötelezettségeinket. Az erdők ápoltsága, tisztasága, gondozott állapota sem a száradékot, sem az évek óta elfekvő, kitermelt fák vagy farakásoknak gombok által korhasztott sorát nem viseli el.

Visszapillantás az 1990-es rendszerváltás időszakára.

Az 1990-et megelőző években az erdőgazdálkodás (rablógazdálkodás) mellett több zöld téma is felmerült (Duna elterelés), utána „fakitermelési moratóriumot” szorgalmaztak.

Első erdész gyűlés – 1992.03.24. – Antall József miniszterelnök

Megnyitó DR. ANTALL JÓZSEF miniszterelnök

(Erdészeti Lapok 1993/4 Országis Erdészgyűlés):

... A másik a jogalkotás. ***Az erdész számára mindig könnyebbnek és rokonszenvesebbnek tűnhet a nagy egységben fenntartott erdő, a tulajdoni, birtoklási, hasznosítási kérdéseknek a kincstári állami erdők egységének fenntartásával történő kezelése.***

De történelmi korszakforduló a miénk, és az egész világban, ahol ***meg kell tudnunk különböztetnünk azt, hogy a közösség meddig mehet el, meddig mehet el az állam, hol jelentkezik az egyes személy, a köz- és magánérdek összeegyeztetési lehetősége.***

... A kormány mindent elkövet annak érdekében, hogy azokat a **jogszabályokat, törvényeket és kormányrendeleteket**, amiket a kormány és a parlament még meg tud az elkövetkező időszakban hozni, e parlamenti cikluson belül, azt elősegítse. **A magyar átalakulás egyik legnehezebb problémája a jogalkotás területén maga a jogalkotási törvény.** Az a tény, hogy a jogalkotási törvény a jogszabályi hierarchiában túl sokat köt a törvényekhez, és keveset tesz lehetővé kormányrendeletek, miniszteri rendeletek megalkotására.

Ez jogi szempontból azért nem jó, mert **minden szakma, minden tárca és valamennyi miniszter egy kódexet akar a nevéhez fűzni, egy olyan jogalkotási produktumot, ami átfogta az egész területet és maradandó.** Ez nagyon helyes és szép ambíció, csak hogy az átalakulás időszakában – akár 1848-ban, 1867-ben, vagy az I., illetve a II. világháború után – mindig laza kerettörvényeket hoztak, gyorsan. Olyan kerettörvényeket, amit azután **kormányrendeletekkel lehetett kiegészíteni, és a kormányrendeleteket gyorsan lehetett az élethez igazítani, hiszen ott nincs presztízskérdés, akár két hét múlva egy minisztertanács megváltoztathatja a kormányrendeletet, ha az hibásnak bizonyult.**

A parlament igenis rekordot döntött, igenis annyi törvényt hoz, mint kevés más parlament. De így sem lehet ezt helyettesíteni, és az átalakulást ezen az úton végrehajtani, ha nem módosítunk a jogalkotási törvényen, a szemléletünkön, és ha a parlament nem törekszik arra a jövőben, hogy bizonyos törvényeket kivételes eljárással meggyorsítva hozzon meg. **A világon nagy jogállamokban is természetes, hogy a szakmai törvényeket – bizottsági viták után – nem bízzák többhetes vitára, hanem gyorsan megalkotva, máris a politika, a nemzetgazdaság szolgálatába tudják állítani.**

Előzmények – Amit a sajtó közölt

2022

Ugrásszerűen megemelkedett a tűzifa iránti kereslet, egyre több az átverés a tűzifapiacon (2022.07.29.)

... A kereskedők szerint **már megindult a roham a tűzifáért.** A **rezsicsökkentés** módosításával kapcsolatos kormányzati bejelentés óta ugrásszerűen megemelkedett a tűzifa iránti kereslet.

... A kereslet emelkedése miatt drágult a tűzifa, egy köbméter fa a tavalyihoz képest hétezer forinttal drágább.

... Leginkább a nyár végéhez közeledve, augusztus végén és szeptember elején szokott megindulni a tűzifa iránti kereslet. Az ... Zrt. és a többi **állami erőgazdálkodó is arra törekszik, hogy a most megnövekedett keresletet is kiszolgálja, de várakozási idő biztos, hogy jelentkezni fog**” – mondta ...

... A megnövekedett kereslettel a csalók is megjelentek a piacon. ... országos EUTR erdészeti főfelügyelő elmondta, hogy a kereslet növekedésével a csalók száma is megemelkedett a tűzifapiacon.

... Van, ahol öt hónap alatt két évnyi tűzifa-mennyiséget adtak el, a drágulás és a háború miatt rengetegen előrehozták a vásárlást Ez sok helyen **hiányt** okozott. (Szerzők, Doros Judit, Vas András, Králik Emese Publikálva: 2022.07.12. Forrás: Népszava)

... Az elmúlt években a tél hosszától függően 12–14 köbméternyi tüzelő fogyott el. Látva az árakat, az idén egyben megvettük a fát, éppen a múlt héten hozták meg, több mint 400 ezer forintot fizettünk, vagyis 144 ezerrel került többbe, mint egy éve.

... Sokan ... **a drágulás meg a sok bizonytalanság** miatt előrehozták a tűzifa beszerzését. Ez pedig az egész piacra hatással volt.

... Az idén február óta eltelt öt hónap alatt nagyjából két évnyi mennyiségű tűzifát vásároltak fel az emberek. A készletek lassan kimerülnek, a vegetációs időszak miatt a fakitermelés újrakezdése csak szeptember környékén várható.

... Az egri tűzifa-telepeken **az ukrán háború kitörésének kezdete óta hatalmas érdeklődést** tapasztalnak, olyanok is vesznek fát, akik csak gázkazánnal rendelkeznek.

... az alföldi területeken, ahová közeli erdők híján messzebbre kell a fát szállítani, később bizonyára még jobban megemelkedik a téli tüzelő ára, főként, **ha eltörlik az üzemanyagot jelenleg védő árstopot.**

... A télen **kitermelt készletek gyakorlatilag mostanára elfogytak** – erősítette meg az egyik észak-magyarországi erdészeti vezetője. Ők időarányosan a tavalyi 14 ezer köbméteres mennyiséghez képest eddig 20 ezer köbméternyi fát termeltek ki, de a megnövekedett lakossági igények miatt ez gyakorlatilag a nyár elejére el is fogyott.

... Várhatóan majd szeptemberben indulnak el újra (a fakitermelések), s akkortól lehet a téli időszakra újból felvásárolni tűzifát.

A vevők korábban is nyáron vásároltak be, most viszont **fel kell iratkozniuk és várni a jószerecsét**, hogy mikor kapják meg a fát.

... **A fa ára folyamatosan emelkedik**, s azt vettük észre, hogy akik gázzal fűtenek, biztos, ami biztos, fából is betáraznak valamennyit.

... Nálunk eddig jellemzően két tételben vették meg az emberek a téli tüzelőt, tavasszal, illetve valamikor őszi közepén-végén, az idén viszont sokan **egyszerre vásárolnak, mert félnek, nagyon elszállnak az árak. A tűzifa ára ugyanis drasztikusan drágul**, ... és a kereskedők szerint az áremelkedés folytatódik, már csak az üzemanyag-drágulás miatt is.

... Betelt a cserépkályhások naptára

... Ugyanúgy, **ahogy lassan másfél évtizede, amikor nem jött orosz gáz Ukrajnán keresztül, most is megnőtt a kereslet a fatüzelésű berendezések iránt.**

2022. szeptember 18. – MINISZTER

Elindul a **hatósági áras tűzifaprogram**, már lehet jelentkezni a vásárlási szándékkal az erdőgazdaságoknál. Az igényt személyesen, telefonon és e-mailben is lehet jelezni. **A kormány ezzel újabb rendkívüli intézkedést tesz** az elhibázott brüsszeli szankciók okozta energia- és gázválság ellensúlyozására és a magyar családok rezsicsökkentésére.

A lakosság így maximált áron juthat tűzifához és sok családban kiválthatják vele akár a gázfűtést is – közölte Nagy István agrárminiszter. Az állami erdőgazdaságoknál megtermelt tűzifa egységes áron vásárolható meg, háztartásonként legfeljebb 10 erdei köbméter mennyiségben az ország 152 értékesítési pontján.

A miniszter emlékeztetett, hogy az **orosz-ukrán háború és az elhibázott brüsszeli szankciók miatt energiaválság alakult ki Európában.** Ezért **meg kellett teremteni azt a lehetőséget, hogy ahol lehet, gáz helyett fával fűtsenek.** Már megkezdődött az őszi fakitermelési időszak és az erdészeti folyamatok teljesen teljesítik a lakosság megrendeléseit. A fűtési időszakra elegendő tűzifa mennyiség áll az ország rendelkezésére. Az őszi termelés a tervek szerint halad, melynek tűzifa részét az erdészeti vállalkozások a belföldi piacon értékesítik.

Nagy István kitért arra is, hogy a tűzifaprogram elindulása az állami erdőgazdaságok kijelölt befizetőhelyein az igények fogadását és a megrendelt tűzifa árának befizetési kezdetét jelenti. Azok az erdőgazdaságok, amelyek rendelkeznek a megrendelt tűzifamennyiség készleteivel, az átadást is megkezdik. A programban hengeres tűzifa vásárolható, melynek átvételi pontról a felhasználási helyre történő szállításáról a vásárlónak kell gondoskodnia – hívta fel a figyelmet a tárcavezető.

A **tűzifaprogramban keménylombos, lágylombos és fenyő tűzifa alapanyag** vásárolható; az egyes állami erdőgazdaságoknál az adott területre jellemző fajösszetétel szerint. A program keretében az állami erdőgazdaságoknál vásárolható hengeres tűzifa egységes maximált, forgalmi adót is tartalmazó ára tűzifa fajtanként, erdei köbméterenként:

Keménylombos: 30 000 Ft; Lágylombos: 19 000 Ft; Fenyő: 19 000 Ft.

... Ezen felül az erdőgazdaságok továbbra is biztosítják a rászoruló családok részére a tűzifa támogatás lehetőségét, ami a rászoruló családoknak jelenthet segítséget. (AM Sajtóiroda)

Nagyon ráfázhatunk a hatósági áras tűzifára: ezt jobb, ha minden igénylő tudja. (HelloVidék <https://www.hellovidék.hu> › gazdaság › 2022/09/22 › ...Pénzcentrum 2022.09.22.) ... Pár nappal ezelőtt hivatalosan is elindult a hatósági áras tűzifaprogram, aminek értelmében háztartásonként legfeljebb 10 erdei köbméter mennyiségben lehet kedvezményes áron tüzelőt vásárolni az ország 152 értékesítési pontján. A kijelölt befizetőhelyek többnyire viszont még csak az igényeket fogadják, hiszen a **rezsiemelés bejelentése után óriási mértékben megnőtt az igény** a fára, amit egyre nehezebben tudnak kiszolgálni az erdőgazdaságok. Van, ahol több hetet kell várni, ráadásul a tűzifa elszállítását és felvágását is a vevőnek kell megoldania – írta a Pénzcentrum.

... Az sem mellékes, hogy **nem lehet csak úgy, bárkinek bárhonnán hatósági áras fát venni.**

... Az se mindegy, mennyi tűzifára van szüksége egy családnak.

Egy manapság átlagosnak mondható, 100 m²-es családi ház esetében, ha kb. 24°C-os meleget szeretnénk elérni, a legrosszabb szigetelési adottságok mellett télire elegendő lehet 7-8 m³ tűzifa (modern vegyestüzelésű vagy faelgázosító kazán esetében), ám ha elavult a fűtőberendezésünk, akár 12–13 m³ tűzifa is szükségessé válhat. Kitűnő állapotú szigetelés esetén ugyanezekkel a kritériumokkal számolva a tűzifa mennyisége a felére, vagy annál is kevesebbre csökkenthető, akár 3 m³ tűzifa is elég lehet télire.

Ilyen extra költségei is lehetnek a tűzifa-vásárlásának

... Aki pedig fával szeretne fűteni az kénytelen rászámolni a szükséges mennyiségre, ami extra költségeket jelent. Ha pedig az államilag támogatott mennyiség felett van szükségünk tüzelőre, vagy úgy döntünk, hogy nem onnan vásárolunk valamilyen oknál fogva, akkor mélyen a zsebünkbe kell nyúlunk.

Több gond is akad a hatósági áras fával: csúnyán ráfizethet, akinek jut (Bíró Eszter 2022. szeptember 22.)

... Nagy István agrárminiszter a napokban jelentette be, hogy az állami erdőgazdaságoknál megtermelt **tűzifát egységes, árstopos áron** tudják majd megvásárolni az érdeklődők.

... A háború kitörése miatt már március eleje óta szokatlanul nagy a forgalom a hazai tűzépeken. Azt, hogy mennyivel, sajnos nehéz megbecsülni, ahogy azt se tudjuk pontosan, hogy a vásárlók hány százaléka az, aki eddig is fával fűtött, mennyi, aki most döntött mellette, illetve kik azok, akik hasznot szeretnének húzni a helyzetből.

... Az viszont biztos, hogy az igény jóval több mint korábban, ami miatt most akár több hónapos előjegyzésre is lehet számítani. ... Magyarországon ugyanis évente megközelítőleg 6-7 millió köbméter fa kerül kitermelésre, aminek durván a fele ipari hasznosításra kerül: bútort, falemezeket stb. gyártanak belőlük. Azaz **körülbelül 3,5 millió köbméter fa maradt tüzelőnek, amit 700–800 ezer köbméternyi fával kéne most kiegészíteni a becslések szerint szinte egyik pillanatról a másikra.** Ezt a mennyiséget körülbelül 6–8 hónapon keresztül termelik ki az erdőgazdaságok, de jelentős részét már a nyár elején felvásárolták.

... Az őszi kitermelési időszak pedig még csak most kezdődött el, miközben a termelés nem tud lépést tartani a megnövekedett igényekkel. Arról nem beszélve, hogy a fának állnia kell, mielőtt eladásra kerül:

... Ráadásul a szektor jelentős munkaerőhiánnyal is küzd: a COVID miatt a tapasztalt szakemberek közül sokan mentek el az építőiparba dolgozni, ahol jobb munkafeltételek és fizetések várták őket.

... Ezt támasztotta alá a FAGOSZ szakértője is, akik szerint bár emberhiányról konkrétan nem beszélhetünk, de nincs arra kapacitás, hogy a tervszerű erdőgazdálkodás részeként ennyi fát kitermeljenek. Lényegében megvan a fa, de nincs hozzá ember. Ráadásul, ha van is kitermelő és megfelelő gép, akkor is felmerülhetnek még további gondok, amik miatt tovább nő a várakozási idő is.

Mire a fa odakerül a piacra, az egy nagyon sokváltozós függvény. Csak egy kérdés van: ha van munkaerő és megfelelő technológia, üzemanyag, akkor ezt meg lehet tenni, de az ügyintézési idő a következő, ami miatt könnyen lehet, hogy nem kerül időben piacra a fa ahhoz, hogy idén fűthessenek vele – fejtette ki. ... Azt viszont lehet látni az internetes keresések alapján is, hogy ha valaki megkerülve a rendszert – a hatósági ár sokszorosáért cserébe – inkább magángazdálkodástól vásárolna, akkor se jár sokkal jobban.

ZHVG (szerző: hvg.hu 429) Saját kertjükből vágatnák ki emberek a fákat, hogy **legyen mivel fűteni**. A tüzelőhelyzetén az sem segít, hogy a **kormány nagy szabadságot adott a favágásnak**, mivel a majd most kivágott faanyag sem tud kellően kiszáradni 2–3 hónap alatt. Mindeközben egyre több tűzifa-árusító korlátozza a vásárolható mennyiséget, vagy szembesül készlethiánnyal, ahogy a frissen vett fatüzelésű eszközeikhez igyekeznek betárazni az emberek.

... Az új rezsizsabály – elsősorban annak a földgáz árát jelentősen megnövelő része – jócskán megdobta a kályhák, kandallók és fatüzelésű tűzhelyek keresettségét, más kérdés, hogy ezeket táplálni is kell valamivel. A legszegényebbek gyakran használt bútorral, ruhával fűtenek, mérgező anyagokat eregetve ezzel a levegőbe, sőt akár még könyvvel is begyűjtanak egyesek, de ezek az eszközök mégiscsak a tűzifára lettek kitalálva. Ám ennek vásárlásánál több gonddal is szembesülnek az érintettek.

A fa ára általában követi a gáz árát (kicsivel van csak alatta) és a rezsi emelkedése miatt megugrott kereslet szintén felfelé tolja azt. Az árak között eladónként nagy lehet a szórás, ráadásul sokan jeleznek **készlethiányt** a honlapjukon, tehát a közölt áron sem biztos, hogy hozzáférhető a tűzifa.

Saját kertjükből akarnak tűzifához jutni az emberek

„20 hívásból 15 tűzifára jön, pedig nekünk ez nincs is benne a munkakörünkben, mi alpinista favágással és faápolással foglalkozunk, zöldhulladékként és végfelhasználásra viszünk fát”. Őket elsősorban olyan magánemberek keresik, akik gázfűtést használnak otthon, de az emelkedő árak miatt most beszereztek valamilyen fatüzelésű eszközt. Megszólalónk szerint folyamatos küzdelem, hogy a vevők ne a tüzelőérték miatt vágassák ki a fáikat, ráadásul vidéken eddig sem tette minden önkormányzat engedélykötelessé a fakivágást.

... Egyre többen lehetnek, akik **eddig szerették a fájukat, de a tűzifaszükséglet miatt végül kivágatják majd**. Az emberek nincsenek tisztában vele, hogy a megfelelő fűtőérték eléréséhez másfél-két évig kell szárítani a fákat, az idén kivágott növények kétszer olyan gyorsan fognak elégni a nagy nedvességtartalom miatt.

Ráadásul nemcsak a fűtőérték, de az árak miatt sem éri meg a kandalló megrakása miatt kivágatni a kerti fákat. Drágább kivágatni egy akár 100–200 éves fát (amiből lesz mondjuk 3 köbméternyi tűzifa), mint megvenni ezt a mennyiségét egy kereskedőtől, amit már szárítani sem kell. „De ezt **nagyon nehezen értik meg** és azt sem lehet mondani, hogy csak a szegényebb rétegek gondolkoznak ilyen favágáson”.

Nem csak a kereskedő és a kert létezik

Erdőkből is lehet gyűjteni, de csak szigorú **szabályok** mellett. A gyűjtés megkezdése előtt gyűjtésre feljogosító engedélyt kell kérni az erdő tulajdonosától, aminek az első példányát a faszedés alatt is kézközelben kell tartani, mert bármikor elkérhetik ellenőrzésre. Az engedély csak a földön fekvő és a fakitermelés után visszamaradt faanyagra vonatkozik, amik kizárólag egyéni felhasználásra gyűjthetőek, eladásra nem.

És akkor jött egy rendelet

A tűzifahiány enyhítésére a napokban a kormány hozott egy rendeletet, amelyben eltörölte a fakitermelés szinte minden korlátozását.

A kormányrendelet értelmében

- az őshonos fafajokból álló és sarjeredetű természetes felújulásra képes erdőállomány vég-használata (vagyis újratelepítés nélküli kivágása) az erdő védelméről szóló törvényben foglalt korlátozásoktól mentesen végezhető,
- az állami erdészeti társaságok által az erdőgazdálkodáshoz szükséges és földmunkával járó közelítőnyom-hálózat hatásági engedély nélkül alakítható ki,
- **védtett természeti területen** több fontos természetvédelmi korlátozást feloldottak: tarvágásos kitermeléssel már területi korlátozás nélkül lehet kitermelni erdőket, lehet kitermelést végezni, **akácus fakitermelése után nem szükséges fafajcserés szerkezetváltást végezni** (vagyis más fajtát a helyére telepíteni), és lehet fakitermelést végezni vegetációs, fészkelési időszakban is.

Bár Nagy István agrárminiszter úgy reagált, hogy a fa kitermelése továbbra **sem jár erdőirtással**, számos környezetvédő szervezet fejezte ki aggályait a rendelettel szemben.

... „**Hatalmas a társadalmi felháborodás és rémület** a rendelet kapcsán. Úgy ítéljük meg, hogy a rendelet körültekintés nélkül született, **kapkodás közben, ráadásul szükségtelen**” – mondta a hvg.hu-nak.

... A faültetéssel foglalkozó szervezet **húsznál is több környezetvédelmi szervezettel egyeztet** a napokban. ... szerint a legjobb megoldás az lenne, ha a rendeletet megsemmisítenék, és a felmerült problémákra **szakemberek bevonásával, egyeztetések után** találnának megoldást.

„Ugyanis, **bár a téli fűtés megoldásának problematikája közös**, fontos lenne az, hogy a kormány **ne kapkodó döntést** hozzon az ügyben.”

Vargovics Máté – Nagy Dániel: **Tűzifa-felhasználás lehetőségei és korlátai** (Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére – 2023)

... Az utóbbi évek történései jelentős reformokra kényszerítették az európai, így a magyar energiaszektor és politikát is. A Covid-19 okozta leállások, a kényszeredett otthonlét és a széleskörű korlátozások hatásai tovább gyűrűztek az energiapiac felé, ahol példátlan recesszió mutatkozott a felhasználásban. Miután stabilizálódni kezdett a járványügyi helyzet, a hirtelen megjelenő kereslettel nem tartott térben és időben lépést a kínálat, ami az energiaárak növekedéséhez vezetett (JANDÓ, 2021). A kialakult helyzet hátterében szerteágazó és komplex ok-okozati összefüggések húzódnak meg, amit kétségkívül tovább súlyosbított a 2022 februárjában kirobbant orosz-ukrán konfliktus és a velejáró gazdasági következmények. A drasztikus áremelkedés, az egyre romló inflációs környezet és az **ellátási kihívások lépésre kényszerítették a tagállamok kormányait, melyek különböző akcióterveket**, gazdaság-élénkítő programokat dolgoztak ki, valamint piacbefolyásoló eszközöket alkalmaztak. Magyarországon a 2013-ban elindított **rezsicsökkentés** politikája megvédte a lakosságot a közvetlen áremelkedéstől a földgáz, illetve az elektromos áram vonatkozásában, amin egy kormányrendelet keretében módosították 2022 augusztusától a program keretében kedvezményes ár alá eső mennyiségeket (259/2022. (VII. 21.) Korm. rendelet). Ezidáig egy **olyan félpiaci helyzet alakult ki, melyben a tűzifa piaci áron versenyzett a hatósági áras földgázzal a lakossági fűtés piacán, majd 2022 szeptemberében rá vonatkozóan is rögzített árakat vezettek be az állami tulajdonú erdőgazdaságok esetében (355/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet)**. A tűzifakereskedők rég nem látott kereslettel találkoztak, melynek kielégítése komoly kihívást jelentett a gazdálkodók részére. **Az állami erdőgazdaságok az idei év októberéig hozzávetőlegesen 125 ezer m³-rel több tűzifát értékesítettek az egy évvel ezelőtti állapothoz képest** (AM Sajtóiroda, 2022).

Az energiaválság szülte kihívások egyelőre még **beláthatatlan következményekkel bírnak**, azonban **a tűzifafelhasználás rövid- és középtávon meghatározó jelentőséggel fog bírni** az energiabiztonság fenntartásában.

Az Erdészeti Hatóság meg tudja állapítani és nyilvánosságra tudja hozni a 2022/2023 évben Állami tulajdonban lévő Védett/Natura2000 területen végzett Akác fafajú Véghasználat/Tarvágás területét/fatérfogatót.

2023

Szerző: hvg.hu 2023. április 5.

... Többen pórul jártak a hatósági áras tűzifával: hiába rendeltek már decemberben, valószínűleg csak a nyár végén fog hozzájuk eljutni a fa. Ha valaki most akarna beszállni, akkor nem árt sietni: tíz nap maradt.

Nem jött meg a fa, hiába igényelte azt még hatósági áras tűzifaként az RTL riportja szerint. ... A fa helyett viszont érkezett egy levél az erdőgazdaságtól, amiben azt írták, hogy ha április közepéig utalnak 300 ezer forintot, akkor legkésőbb nyár végéig akár hozzá is juthatnak a fához – amit értelemszerűen csak a következő fűtési szezonban fognak tudni felhasználni.

A nőnek pedig nem csak ez a problémája: „se aláírás, se bélyegző, se semmi nincs ezen a levélen” – magyarázza – „ez elvileg egy hivatalos levél”. A nő nincs egyedül, volt, aki hozzá hasonlóan járt: ... ugyan szállítással együtt ugyan 200 ezer forintért hozzájutott öt köbméter fához a fűtési szezonban, de a másik rendelt öt köbmétert csak később kaphatja meg. Ő azt mondta, előre kell fizetni, és akkor augusztus végéig elvileg megkaphatja a fát.

Az Agrárminisztérium pedig megerősítette a két nő történetét: a csatorna kérdésére azt írták, hogy a hatósági áras tűzifa programban kedvezményes tűzifa vásárlására valóban csak április 15-ig van lehetőség. Ha pedig a pénz nem érkezik meg 15-ig, akkor a megrendelőt nem fogják tudni kiszolgálni. Az erdőgazdaságok szerint pedig az előrefizetés miatt sincs miért aggódni: ha valaki fizet, viszont mégsem lesz elérhető a megrendelt fa, akkor a pénzt vissza fogják utalni.

A rendelet több ponton érinti hátrányosan az erdőterületeinket – mondta el a hvg.hu-nak ... erdőszaki szakértője. Először is, a kivágott akácosok és más idegenhonos fafajú erdők helyén **nem kell a természetes erdőtakarót helyreállítani, védett területen sem.** Még ennél is nagyobb problémát jelent, hogy míg az összesen 1,9 millió hektárt kitevő hazai erdőállomány 22 százalékát felölelő védett erdőterületeken ... **a tarvágások nagysága eddig korlátozva volt, most már akár egy egész hegyoldali erdő is eltűnhet.** „Így akár teljesen megszűnhet az erdő ökoszisztémája, ami a klímaváltozás szempontjából is tragédia: **az erdők avarjában halmozódik fel az elnyelt szén-dioxid 45%-a.**

... Egy tarvágás esetén a talaj is veszélybe kerül, az egész terület kiszáradhat, a szén-dioxidot nem lesz, ami elnyelje.” Ráadásul a villámárvizek gyakorisága is megnőhet, miután nem lesz, ami megállítsa a meginduló csapadékvizet – tette hozzá

A rendelet miatt a leginkább a **80 év feletti erdőállományunk kerül veszélybe a szakember szerint, ami az összes hazai erdőterület 15%-át teszi ki.** „Az élővilágban is hatalmas pusztítás történik, hiszen egy-egy tölgyfa több száz rovarnak és rengeteg madárnak ad otthont, az ő fennmaradásuk is az erdők meglétéhez kötött.” – mondta el a hvg.hu-nak ..., a Greenpeace természetvédelmi témafelelőse.

A klímaváltozás és az erdőgazdálkodás fenntarthatósága szempontjából is súlyosan aggályos a helyzet.

Ennél is nagyobb problémát jelent ... szerint az, hogy az új szabályozás szerint a fakitermelés során nem szükséges tekintettel lenni a vegetációs időre. „A védett területeken nem csak az a gond, hogy a rendelet szerint például **akácos kitermelése után már nem szükséges azt a honos fajokkal visszatelepíteni,** hanem az is, hogy akkor vághatják ki a fákat, amikor akár madárfészkek vannak rajta, vagy amikor egyébként a fa alkalmatlan arra, hogy tüzelőnek használják, hiszen ideális esetben egy fának akár másfél évet kellene száradnia azért, hogy tüzelőnek tudják használni”.

... Így ráadásul ... szerint duplán ártunk a levegő minőségének, hiszen a fák helyett, hogy elnyelnék a szén-dioxidot, és hűsíténeek, vizes, rossz hatékonysággal működő kályhákban tűzifaként szennyezik majd a levegőt.

MTI / Balázs Attila

A **WWF Magyarország** is közleményben jelezte, hogy nem csak természetvédelmi, de az **erdőgazdálkodás fenntarthatósága** szempontjából is súlyosan aggályosnak látja az augusztus 5-én hatályba lépő kormányrendeletet: a rendelet alapján az állami erdőgazdaságok hatósági engedély nélkül építhetnek az erdőben a **faanyag kiszállítására szolgáló ún. közelítő-nyomokat**, a miniszter pedig **engedélyt adhat az erdőtervtől eltérő fakitermelésre**.

... „A kormányrendeletben szereplő lazítások olyan mértékűek, amire a huszadik században is csak rendkívüli – a jelenleginél sokkal kritikusabb – időszakokban került sor, és aminek következményeit a hazai erdők a mai napig nem heverték ki teljesen – mondta ..., a WWF Magyarország Erdő programjának vezetője. A szervezet azt is aggályosnak tartja, hogy az az akácok mintájára eltörli a tölgy- és bükkerdők kötelezően alkalmazandó vágáskorlátját, ráadásul a tölgyeseket a kitermelés után elég **sarjazzatással** felújítani.

... elmondta, hogy a **tűzifahiány mérséklése szempontjából az új szabályozás indokolatlan**, hiszen Magyarországon az erdők fatömegének növekedése évente 13 millió köbméter, ennek 2020-ban a 48 százalékát termeltük ki. „Vagyis az erdő kétszer annyit növekedett, mint amennyit kitermeltünk. Ideális esetben az erdőből a korábbi szabályozás alapján is ki lehet termelni tűzifát. Fontos, hogy az csak abban az ütemben történjen, amit vissza tudunk pótolni a megváltozott klimatikus viszonyok között is” – tette hozzá ...

Hatósági áras tűzifa 2023/2024 tél, mi a helyzet, mennyibe kerül a tűzifa idén? 2023.10.11.

...A tavaly meghirdetett tűzifaprogram alatt országosan több mint **1 millió 253 ezer** köbméter tűzifára fizettek be az állampolgárok, összesen több mint 170 ezer háztartásból – olvashatjuk a sonline.hu portál beszámolójában.

... A mostani télen nem lesz hatósági áras tűzifa.

Az idén azonban hatósági áras tűzifaprogram nem lesz, de továbbra is folytatódik a szociális tűzifaprogram, válaszolta a sonline.hu kérdésére a ... Zrt.

Tapasztalataik szerint a somogyi emberek nagy része az eddig működő tűzifaprogramban már a 2023/24-es fűtési időnyre, vagy akár hosszabb időszakra is vásárolt, akár évekre is tartalékként betárolva a tűzifát. Így jellemző volt náluk a korábban szokásos mennyiséget meghaladó vásárlás. A vásárlások jelentős hányada, mintegy 90 százaléka a keménylombos fafajokra irányult.

... A ... Zrt. hangsúlyozta, hogy ebben az évben is ki tudják szolgálni a lakossági igényeket. A korszerű, kényelmes kiszolgálás érdekében a kaposvári telephelyükön 2023. júliusától új, nagy teljesítményű hasító daraboló gépet állított munkába, mely azóta folyamatosan dolgozik.

Javasolják, hogy mindenki szerezz be mielőbb a tüzelőjét, illetve minden lehetőséget megragadnak, hogy felhívják a figyelmet arra, hogy a téli hatékony és egészséges fűtéshez a tűzifát a lehető legkorábban, jóval a felhasználás előtt célszerű felaprítani a megfelelő száradás érdekében. Ezt a feladatot levonnék vevőik válláról és akár egy erdei köbmétert mennyiségtől többféle méretben, 25 centis, és 33 centis hasábokban, ömlesztve házhoz szállítatják a megrendelést. Nem késő tehát a következő téli szezonra a hasított, darabolt tűzifa beszerzést elindítani. ... Hozzá tették, hogy a ... Zrt. Somogy vármegye legnagyobb erdőgazdálkodója, így lehetőségük van kemény fafajta, például akác, bükk, gyertyán, tölgy, cser, kőris, juhar, és lágy fafajta, például éger, hársvető igényekhez igazodó kiszolgálására. A társaság tűzifa-árai az aktuális piaci trendek, illetve a kapcsolódó helyzetfelmérések függvényében alakulnak.

Hogy áll idén a gázhelyzet? Mi lesz a lakossági gázárakkal?

... **A hatósági áras tüzelőt, ahogy az AM is írta, az elszálló lakossági gázárak ellenszereként vezették be.** Ugyanis tavaly pont augusztus végén csúcsosodtak ki a gázárak. A legcsúnyább időkben a holland gáztőzsdén 340 euró/MWh környékén tetőztek a tarifák. Ma már ennek töredékére esett vissza az árfolyam, 30–35 euró környékére – olvashattuk a [Pénzcentrum.hu](https://penzcentrum.hu) beszámolójában.

... Ugyanakkor, mint megjegyzik, a fűtőanyag nagy- és kiskereskedelmét is végző, állami MVM májusban a rezsicsökkentett tarifájú lakossági gáz minden eladott köbméterén nagyjából 123 forintot veszített, ámde az átlagfogyasztás feletti értékesítés köbméterenként már 374 forintos hasznot hozott a vállalat számára.

... A szakértők szerint idén nem várható akkora gázár-robbanás, mint a tavalyi évben volt.

Van elég gáz Európában, van elég gáz Magyarországon. Nem fog jelentkezni akkora igény a gázra, mint tavaly, amikor májustól kezdtek felfutni az árak, mert mindenki igyekezett betárolni – magyarázta a Pénzcentrum egy korábbi cikkében ... energetikai szakértő.

A piaci gázárak alakulása azt tükrözi, hogy van Európa környékén elegendő gáz, az LNG-kapacitásokat megfelelően kibővítették. Lehet energiát vásárolni, és ez még akkor is igaz, ha a kínai gazdaság talpra állása megnöveli majd az ázsiai igényeket.

... Összességében elmondható, hogy Európa és Magyarország **sokkal kényelmesebb helyzetből várhatja a következő fűtési szezont, mint egy évvel korábban. Akkor inkább a pánik uralkodott,** de sikerült az orosz földgáz mennyiségét kilencedére csökkenteni és Európa így is el tudott boldogulni. Ráadásul a kontinensen drasztikusan csökkent a gázigény.

Nem csak az alternatív energiaforrások megtalálása sikeres, hanem az orosz gázt is sikerült kiváltani. Magyarországon például 11 millió köbméterről nagyjából 9,5-re csökkent le a földgáz-igény, ergo kisebb is az az orosz gázmennyiség, amit valahogy ki kellene váltani – tette hozzá.

Növekedés.hu: megszűnt a hatósági áras tűzifaprogram (24.hu 2023. 10. 09. Szajki Bálint)

... **Idén minden jel szerint elmarad a roham** a tüzéptelepeken, a kályhákat sem kapkodják már úgy az emberek. **A tavalyi őrült áremelkedésnek is vége. Idén viszont annyira rendben van a kereslet-kínálat a tűzifa piacon, hogy még a kormány is kivezette a hatósági árat** – írja a növekedés.hu.

A tavalyi rekordév idén már biztosan nem fog megismétlődni. Nálunk a szezon hagyományosan szeptemberben szokott kezdődni mondta a portálnak a ... ügyvezető igazgatója.

Egy évvel ezelőtt tudta meg a lakosság, hogy a rezsicsökkentés szabályai változnak, és a védett kereten túl fizetendő ár brutális gáz és villanyszámlákat fog eredményezni. Akkor **roham indult** a boltokban kályhákért, hogy pillanatok alatt elfogytak az üzletekből, ezután az emberek a használtpiacról is elkapkodtak mindent, amivel fűteni lehet.

Akik elkezdtek alternatív fűtőrendszert keresni, zömmel a vegyestüzelésű kályha, vagy sparhelt mellett döntöttek, amelyen egyúttal a főzést is el lehet intézni, ha szorul a hurok, miközben a hatalmas kereslet miatt az árak is elszálltak. Így történt meg, hogy tavaly a naptár szerint még el sem indult a kályhaszezon, jószerével már véget is ért, hiszen minden készlet kifogyott.

... Ősz végére Magyarországon már drágán sem lehetett kályhához jutni.

Idénre, noha érdemi árcsökkenés nem történt, legalább tovább nem drágultak a vegyestüzelésű fűtőeszközök mutat rá ..., aki azt is elmondja, az idei szezonban nem számít készlethiányra, bőségesen van választék.

... **Tűzifából sem lesz hiány**

Úgy látom, hogy nyugodtabb lesz az idei fűtési szezon. Előnyükre változtak az energiaárak, és a **tűzifa ára beállt egy normális léptékű szintre**, ami mind a termelő mind a fogyasztó szempontjából elfogadható mondta ..., a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének elnöke.

A tavalyi év pörgéséből logikusan következett, hogy **a tűzifa iránt is megugrott az igény, évtizedek óta nem látott rohamot tapasztaltak** a hazai tűzéptelepek.

Idén úgy tűnik, a készletek rendelkezésre állnak, amelyek a lakosság szükségletét bőven ki tudja elégíteni. A tavalyi árszint maradt meg idén is, sőt **bizonyos fajok esetében még csökkent is** mutat rá Idén a meghatározó kemény tűzifák, vagyis az akác, tölgy, a gyertyán, a cser és a kőris nettó 30 ezer forint körül mozognak köbméterenként, az akác itt-ott kicsit drágább. Tüzelési célra használhatók még a lágy fák is, ilyenek a nyár, nyír és az éger. Ezek olcsóbbak, 20–22 ezer forint köbméterük, viszont csekélyebb is a fűtőértékük.

Kevesebb lesz idén a vásárló, részben azért, mert azok a családok, akik megengedhették maguknak, hogy több évre bevásároljanak, ezt már tavaly megtették és tartalékot képeztek mondja a MEGOSZ elnöke.

... A növekedés.hu szerint idén annyira rendben van a kereslet-kínálat a tűzifa piacon, hogy még a kormány is kivezette a hatósági árat mondván, nincs már szükség rá.

Döbbenetes: Senki nem vásárol tűzifát (ATV-2023-11-16)

Senki sem veszi idén a tűzifát – erre panaszkodtak az ATV Híradónak a kereskedők. **Tavaly, a rezsíárak emelkedése miatt hatalmas roham alakult ki a tűzifáért,** idén azonban alig-alig tér be valaki a tűzépre. A kereskedők ezt azzal magyarázzák, hogy tavaly sokan annyi fát vettek, hogy az az idei fűtési szezonra is kitartott.

Halomban áll a tűzifa az egyik nógrádi tűzép telepen. Nem tudják eladni az idei vágást, mert nem kell senkinek.

... „A két évvel ezelőtti kereslethez képest nagyon csökkent, visszaesett, mert a tavalyi szociális tűzifa annyira betérítette a piacot, hogy nincs kereslet. Tavaly **olyanok is vettek fát, akinek még kéménye sincsen**” – mondta ... tűzifakereskedő Szécsényben.

Debrecenben is van elég fa, csak éppen vevő nincs. Sok helyen **le is állították a fakitermelést, mert egyrészt már tárolni sem tudják a rönköket, másrészt pedig tönkremegy, ha a szabadban hagyják.**

A keleti országrészben **idén olcsóbb a tüzelő, mint tavaly,** de így sem tolonganak a vevők.

..., a ... Tűzép tulajdonosa azt mondja, „Sokkal kevesebb a vásárlás. Érdeklődés az van, készletünk az van, utánpótlás az lenne, viszont az emberek csak érdeklődnek, de nem vásárolnak, annak ellenére sem, hogy 10 százalékkal olcsóbb lett a fa.”

Az erdészeti szakember szerint nem kell csodálkozni a kialakult helyzeten, hiszen az országban most jóval több a fa, mint amennyire szükség lenne, ezért a kereskedőkön csattan az ostor, akik nem tudnak túladni az árun.

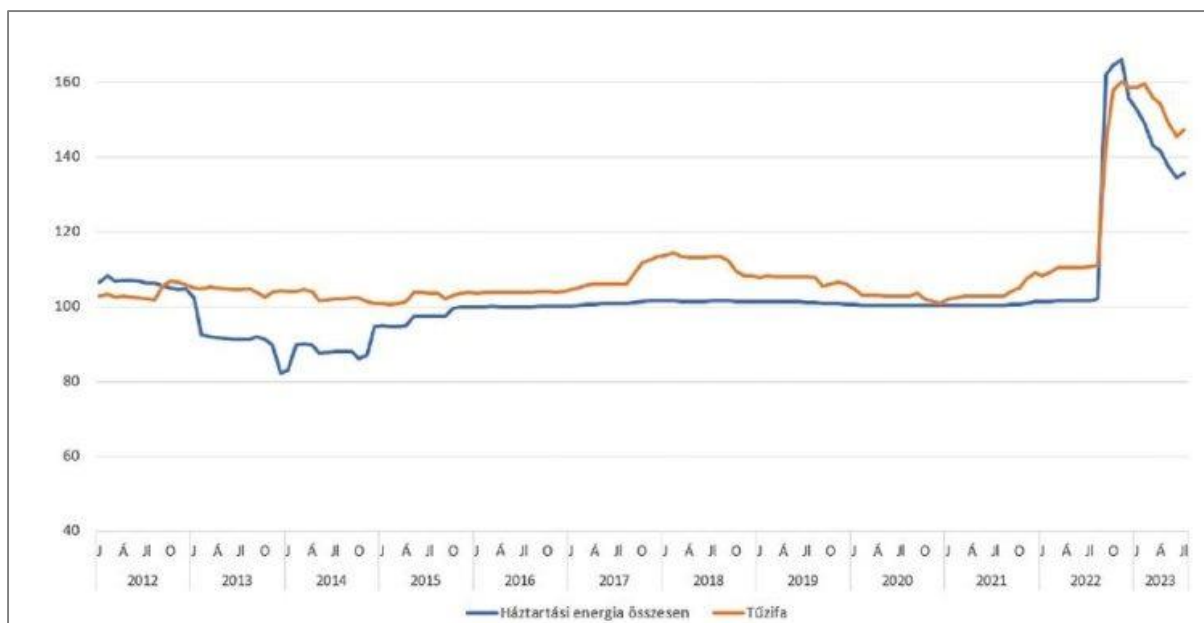
„A tavalyi készletek még ott vannak az embereknél jórészt, **mindenki bevásárolt, mert úgy tűnt, hogy hiány lesz**”, összegezte ... erdészeti tanácsadó.

A szakemberek szerint a következő évi forgalom is annak a függvénye lesz, hogy emelkedik-e az áram, illetve a gáz ára.

2024

Csökkenő faanyag kereslet (2024.04.14. - forrás: TrendFm)

Az idei évben jelentős visszaesés tapasztalható a faanyag iránti keresletben Magyarországon, ami komoly kihívások elé állítja a hazai faipart, hazai bútortipart.

Fogyasztói árindex tűzifa és háztartási energia esetében (előző év azonos időszaka = 100%)
(forrás: KSH-adatok alapján Héjja Csaba, MBH Bank)

AgroInform 2024.04.24.

Klímaváltozás: **akác forever?!**

Negatív tulajdonságai ellenére **az akácfa** az egyik legsokrétűbben hasznosítható fafajunk –
forrás: Pixabay

Az akác pár éve kis híján felkerült az idegenhonos, ezért nem kívánatos növények EU-s listájára, ám most a klímaváltozás erősödésével újra annak nyertese lehet.

Egyszer már ugyanis bizonyította, hogy sikerrel fel lehet venni vele a küzdelmet a futóhomokkal szemben. Az Észak-Amerikából származó, hazánkban mintegy háromszáz éve ültetett fehér akácot (*Robinia pseudoacacia*) a katonai kincstár alkalmazta először erdőtelepítésre az 1700-as évek közepén a komáromi erődítmény körül. Széleskörű alkalmazása és az Alföldön való elterjesztése azonban Tessedik Sámuel evangélikus lelkésznek köszönhető. A filoxeravésztlől kipusztult szőlők miatt az Alföldön tomboló futóhomok megkötése volt a cél telepítésével, ami végül sikeresnek is bizonyult. Idővel nemcsak a Nyírségnek vált szerves részévé, hanem nagyon gyorsan elterjedt az ország más részein is.

Ami nem véletlen, hiszen nemcsak hasznát hajtotta a laza feltalaj megkötésével, hanem az embereket ellátta épületfával, kerítésoszloppal, tűzifával is és csodálatos alapanyagot nyújtott a **méhészek** számára. **A fehér akác ma hazánkban a leggyakoribb erdei fafaj, szinte minden területen és talajadottság mellett megél.** Emellett ma már az sem utolsó szempont, hogy a kontinensen ismert lombos fafajok közül a legkevesebb víz felhasználásával a legnagyobb mennyiségű biomasszát állítja elő.

2014-ben mégis **a támadások keresztműzébe került ez a sokhasznú, ugyanakkor vitathatatlanul erőszakosan terjeszkedő, a talajt kiszoroló fafaj.** Az akác akkor kis híján felkerült a környezetre veszélyt jelentő, terjeszkedő, így tiltott növényfajok listájára, válaszul ugyanabban az évben a magyar akácmézet fájával együtt **hungarikummá** nyilvánították.

Úgy tűnik, hogy a csörte után a megnövekedett tűzifa-felhasználás és a klímaváltozás, az Alföld évek óta zajló elsivatagosodása okán az akácra ma ismét nagy szükség van. Sőt, még a Távol-Keleten is segít a globális felmelegedés kedvezőtlen hatásainak enyhítésében és az elsivatagosodás elleni küzdelemben a magyar akác, amely a fentiekben már említett jó

talajmegkötési képessége mellett magas fűtőértéke, a bútór- és faipari hasznosítása és a méhészetben betöltött szerepe miatt is kelendő Dél-Koreában és Kínában.

Az ottani szakemberek a magyar szakértők segítségével a fafaj termesztéstechnológiájának korszerűsítésére törekednek. Ázsiában az akác az erózió elleni védekezésben tölt be jelentős szerepet, illetve méhészeti és a faipari jelentőségén túl, a nagylevelű változatát takarmányozásra is használják.

Szóval: akác forever!

3.3. A jogi szabályozás, kormányrendelet és alkotmánybírósági határozat

A jogi megítélésre legerősebben ható, a Természet védelméről szóló törvény (Tvt), alapvetően felülírja a szakmai, az Erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló, többször szigorított, zöldített törvényt (Etv), amely még mindig un. szektorsemleges. A szakanyagban az állam speciális tulajdonosi szerepe is megjelenik, de a jogszabály ezt átfogóan (a magán tulajdonostól elválasztva) nem tartalmazza, az erdő kivételes jelentőségére hivatkozva a védelmi/Natura2000 rendeltetést/funkciót megsokszorozva a használatot stb. erősen korlátozza.

Az energiakrízis 2022-ben hazánkban a tűzifa ellátásra is hatott.

Az AM a **tűzifa termeléssel, kereskedelemmel, lakossági ellátással kapcsolatban felmerülő problémákra reagálva szabályozó intézkedéseket tett** (amelyeket a támadások hatására részben korrigált).

Ezeket a zöld civil és pártszervezetek sokoldalúan támadták, több cikk, petíció stb. jelent meg.

2022 novemberében (majd 2023 februárjában) Nagy István bejelentette, hogy az EGRT-ket nonprofitá alakítják át. (Fatáj) Az agrárminiszter közölte, hogy a magyar kormány az állami erdőgazdaságokat nonprofit jellegűvé alakítaná át. Hozzátette: a jövőben sokkal hangsúlyosabb szerepet kívánnak adni a fenntarthatóságnak, a természeti értékek megóvásának, és csökkenteni szeretnék az állami erdészetetek gazdasági jellegét.”

A jogi szabályozás, kormányrendelet és alkotmánybírósági határozat

424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról

A Kormány az Alaptörvény 51. cikk (1) bekezdésében meghatározott hatáskörében, a 2. alcím tekintetében az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A veszélyhelyzet kihirdetése
 1. § A Kormány az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdet ki.
2. A veszélyhelyzettel összefüggő szabályok
 2. § A Kormány a veszélyhelyzet következményeinek elhárításáért felelős kormánytagként a miniszterelnököt jelöli ki.
3. § (1) A veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről külön kormányrendeletek rendelkeznek.
 - (2) A Kormány a veszélyhelyzet fennállásának szükségességét folyamatosan felülvizsgálja.

(3) A Kormány az állampolgárok együttműködését kéri a veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedések végrehajtásában.

3. Záró rendelkezések

4. § Ez a rendelet 2022. november 1-jén lép hatályba.

5. § Ez a rendelet 2024. május 24-én hatályát veszti.

425/2022. (X. 28.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet során kiadott kormányrendeletek hatálybalépéséről és veszélyhelyzeti intézkedésekről

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § (1) A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet] szerinti veszélyhelyzet ideje alatt kiadott, a veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről szóló 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet a 2022. október 31-én hatályos szöveggel, e rendelet hatálybalépésének időpontjában hatályba lép.

(2) A veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet] szerinti veszélyhelyzet ideje alatt kiadott, ...

(31 pont)

(3) Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet] szerinti veszélyhelyzet ideje alatt kiadott,

... 31. a veszélyhelyzet ideje alatt a **tűzifaigények biztosításához szükséges** eltérő szabályok alkalmazásáról szóló **287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet** – annak 3. §-a kivételével –,

... 51. az állami erdészeti társaságok általi **tűzifa alapanyag lakossági forgalmazásának** egyes kérdéseiről szóló **355/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet** – annak 6. §-a kivételével –,

(4) Ahol

- a) az (1) bekezdés szerinti kormányrendelet a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet,
- b) a (2) bekezdés szerinti valamely kormányrendelet a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet vagy a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet,
- c) a (3) bekezdés szerinti valamely kormányrendelet a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet, a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet vagy a 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet említ, azon az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet] szerinti veszélyhelyzetet is érteni kell.

A Kormány 355/2022. (IX. 19.) Korm. rendelete az állami erdészeti társaságok általi tűzifa alapanyag lakossági forgalmazásának egyes kérdéseiről

1. § E rendelet alkalmazásában

1. állami erdészeti társaság: az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 1. mellékletében felsorolt gazdasági társaság;
2. erdei köbméter: sorokba rendezett, 1 méter hosszú tűzifa alapanyag 1 méter szélességű és 1,7 méter magasságú mennyisége;

3. felhasználási hely: az igénylő lakcímét igazoló hatósági igazolványán feltüntetett, címadatokkal megjelölt hatályos tartózkodási hely vagy ennek hiányában lakóhely;
4. igénylő: a felhasználási helyen élő természetes személy;
5. tűzifa alapanyag: átlagosan 1 méter vagy annak többszöröse szerinti hosszúságú darabokra vágott, feldolgozatlan farönkökből álló hengeres faanyag.

2. § (1) **2023. április 15-ig** adott magyarországi felhasználási hely vonatkozásában saját felhasználási célra állami erdészeti társaságtól a (2) bekezdés szerinti **kedvezményes egységen** – a (3) és (4) bekezdésben meghatározottak szerint – **összesen legfeljebb 10 erdei köbméter mennyiségű tűzifa alapanyag** igényelhető az állami erdészeti társaságnál rendelkezésre álló fafaj és készlet függvényében.

(2) A tűzifa alapanyag erdei rakodói átadáson számított erdei köbméterenkénti, általános forgalmi adót is tartalmazó egységára a) kemény lombos fafajú faanyag esetében 30 000 forint, b) lágy lombos fafajú faanyag esetében 19 000 forint, c) fenyő fafajú faanyag esetében 19 000 forint.

(3) Az (1) bekezdés szerinti mennyiségű tűzifa alapanyag adott felhasználási hely vonatkozásában a 2022/2023. évi téli fűtési idényben egyszer vehető igénybe. Adott felhasználási hely vonatkozásában az (1) bekezdés szerinti mennyiséget több igénylő együttesen is megvásárolhatja.

(4) Az (1) bekezdés szerinti mennyiségű tűzifa alapanyag több részletben is megvásárolható.

(5) Az (1) bekezdés szerinti mennyiség megállapítása során figyelembe kell venni az igénylő által 2022. május 1-jét követően az állami erdészeti társaságtól megvásárolt mennyiséget.

3. § (1) A 2. § (3) bekezdése szerinti feltétel ellenőrzése céljából az állami erdészeti társaság a vásárlást követő egy évig jogosult kezelni a) az igénylő nevét és b) a felhasználási hely címadatait.

(2) A 2. § (1) bekezdése szerinti jogosultsági feltételek ellenőrzése érdekében az igénylő az állami erdészeti társaság képviselője számára személyazonosságát igazolja, és lakcímét igazoló hatósági igazolványát bemutatja.

4. § (1) A saját felhasználásra, valamint a 10 erdei köbméteres mennyiségre vonatkozó feltételek megsértése esetén az igénylő kötbért köteles fizetni az állami erdészeti társaság részére, amelynek mértéke megegyezik az energiaellátás-biztonság szempontjából stratégiai jelentőségű faalapú nyersanyagok és termékek kivitelével kapcsolatos regisztrációs eljárásról és egyéb intézkedésekről szóló 294/2022. (VIII. 9.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése szerinti – vásárláskori – aktuális piaci érték és a 2. § (2) bekezdése szerinti kedvezményes egységár különbségének kétszeresével a vásárolt mennyiségre megállapítva.

(2) Az igénylő a vásárláskor írásban nyilatkozik a 2. § (1) bekezdése szerinti feltételnek való megfeleléséről, továbbá az (1) bekezdés szerinti jogkövetkezmény tudomásulvételéről.

5. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 6. § az e rendelet kihirdetését követő 15. napon lép hatályba. 6. § (1) A Kormány e rendelet hatályát a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, illetve humanitárius katasztrófa magyarországi következményeinek elhárításáról szóló 2022. évi VI. törvény hatályvesztéséig meghosszabbítja. (2) Ez a rendelet a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, illetve humanitárius katasztrófa magyarországi következményeinek elhárításáról szóló 2022. évi VI. törvény hatályvesztésekor hatályát veszti.

Orbán Viktor s. k., miniszterelnök

287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról Hatályos: 2022. 11. 01.

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. § (3) és (4) bekezdésére, a 3.§ tekintetében az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, illetve humanitárius katasztrófa magyarországi következményeinek elhárításáról szóló **2022. évi VI. törvény** 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § (1) Fakitermelés tilalmi időszakára vonatkozóan jogszabályban vagy hatósági döntésben megállapított korlátozást nem kell alkalmazni.

(2) Védett természeti területen

a) idegenhonos fafajokból álló állomány kitermelése után az erdő felújítása során – a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 33. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően – nem szükséges fafajcserés szerkezetváltást végezni, és az erdőfelújítás természetes úton is elvégezhető;

b) őshonos fafajokból álló és sarjeredetű természetes felújulásra képes erdőállomány véghasználatra az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 10. § (2) bekezdésében és a Tvt. 33. § (5) bekezdésében foglalt korlátozásoktól mentesen végezhető.

(3) Az Evt. 1. mellékletében felsorolt állami erdészeti társaságok által az erdőgazdálkodáshoz szükséges és földmunkával járó közelítőnyom-hálózat hatósági engedély nélkül alakítható ki.

(4) Az Evt. 71/A. § (2) és (3) bekezdésének rendelkezéseit az állam 100%-os tulajdonában álló erdőre is alkalmazni kell.

(5) Az Evt. 51. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezést cser és nemestölgy főfafajú erdő esetében is alkalmazni kell.

(6) Az erdő felújítása során az Evt. 51. § (6) bekezdésében foglaltakat nem kell alkalmazni.

(7) Az Evt. 1. mellékletében felsorolt állami erdészeti társaságok vonatkozásában – az Evt. 41. § (3) bekezdésében foglaltakon túlmenően – erdőtervben nem szereplő fakitermelésre az erdőgazdálkodásért felelős miniszter ez irányú döntése alapján is sor kerülhet.

(8) Az Evt. 41. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően az erdőgazdálkodó a tevékenység megkezdését legkésőbb 8 nappal megelőzően az erdészeti hatóság részére tett bejelentést követően végezheti. A bejelentés elbírálása során szakkérdés vizsgálatában közreműködő hatóság az állásfoglalását 3 napon belül adja meg.

2. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 3. § az e rendelet kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

5/2022. (VIII. 16.) AM utasítás a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló 287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendeletnek az állam tulajdonában álló erdőkben történő végrehajtásának részletes szabályairól

1. A veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló 287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdésének rendelkezése **2023. március 31-e után** az állam 100%-os tulajdonában álló erdő és erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület vagyongazdálkodójánál (a továbbiakban: állami erdőgazdálkodó) nem alkalmazható.

2. Természetvédelmi vagy Natura 2000 elsődleges rendeltetésű, őshonos fajokból álló természetes erdőnek, természet szerű erdőnek vagy származékerdőnek minősülő természetességi állapotú, az erdőfelújítási kötelezettségre vonatkozó célállományt alapul véve természetes mageredetű erdőfelújításra alkalmas erdőben tarvágás ... nem végezhető.

3. A megnövekedett tűzifa-keresleti igényt az állami erdőgazdálkodónak elsősorban **akác** főfafajú átmeneti erdő vagy kultúrerdő állomány letermelésével kell teljesíteni.

4. A Korm. rendelet rendelkezéseinek alkalmazására - a Korm. rendelet 1. § (1) és (8) bekezdésében foglaltak kivételével - a fokozatosság elvére figyelemmel csak akkor kerülhet sor, ha a 2022. évre vonatkozó kitermelési tervben foglaltak végrehajtásával a tűzifa-keresleti igény nem elégíthető ki.

5. Az állami erdőgazdálkodónál a Korm. rendelet 1. § (2) és (4)-(6) bekezdésében foglaltak alkalmazására az Evt. 33. § (8) bekezdés *b)* pontja alapján kerülhet sor.

6. Ez az utasítás a közzétételét követő napon lép hatályba.

Az Alkotmánybíróság azonosulva az Indítványozó – amit a sajtó is közölt részben – felvetéseivel, a jogszabályok és a zöld szemlélet alapján határozatot hozott.

Kívágta az Alkotmánybíróság a tűzifarendelet egyik rendelkezését

(Sereg András - 2024.04.12. - Index.hu)

Az Alkotmánybíróság pénteken közzé tett határozata Alaptörvény-ellenesnek nyilvánította, és a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal, 2022. augusztus 4-ével megsemmisítette a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló kormányrendelet egyik rendelkezését, amellyel kapcsolatban alkalmazási tilalmat is elrendelt.

A Budapest Környéki Törvényszék egyik bírói tanácsa az előtte folyamatban lévő erdészeti ügyben – az eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybírósághoz fordult, és kérte a tűzifarendelet támadott rendelkezésének megsemmisítését, és a nála folyamatban lévő perben való alkalmazásának kizárását.

A sérelmezett rendelkezés alapján az idegenhonos fajokból álló állomány kitermelése után, az erdő felújítása során – a természet védelméről szóló törvényben foglaltaktól eltérően – nem szükséges fajcserés szerkezetváltást végezni, és az erdőfelújítás természetes úton is elvégezhető.

AZ INDÍTVÁNYOZÓ SZERINT A SZABÁLYOZÁS AZ ELÉRNI KÍVÁNT CÉLLAL NEM ARÁNYOS, MERT A TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOK MEGVALÓSULÁSÁT ÉVTIZEDEKRE VISSZAVETI AZZAL, HOGY AZ IDEGENHONOS INVÁZIÓS FAJOK BIOLÓGIAI SOKSZÍNŰSÉGET ROMBOLO HATÁSAIT HOSSZÚ TÁVON ÉRVÉNYESÜLNI HAGYJA.

Az Alkotmánybíróság öttagú tanácsa (előadó alkotmánybíró: Szabó Marcel) megalapozottnak találta a bírói kezdeményezést, és megállapította, hogy a szabályozás, bár formálisan a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek orvoslását célozza, valóban **nem teljesíti sem a szükségesség, sem az arányosság** követelményét.

A szabályozás az Alaptörvény 38. cikkéből fakadóan a jelen nemzedékek, a nemzet közös örökségét képező természeti és kulturális erőforrások, valamint a jövő nemzedékek érdekeinek egyensúlyát is felszámolja – állapította meg az Alkotmánybíróság, amely szerint a támadott rendelkezés a tűzifaigények biztosításával csak közvetett módon függ össze: igazából nem a tűzifaigények kielégítésével kapcsolatos szabályokat tartalmazza, hanem az erdőgazdálkodóknak teszi lehetővé a faállomány kitermelése után a fajcserés szerkezetváltás kötelezettségétől való eltérést.

Alaptörvény-ellenes rendelkezést törölt el az Alkotmánybíróság (2024.04.13.)

„Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló **287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenes**, ezért azt a kihirdetésére **visszamenőleges hatállyal, 2022. augusztus 4. napjával** megsemmisíti.”

287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról (részlet)

1. § (1) Fakitermelés tilalmi időszakára vonatkozóan jogszabályban vagy hatósági döntésben megállapított korlátozást nem kell alkalmazni.

(2) Védett természeti területen

a) idegenhonos fafajokból álló állomány kitermelése után az erdő felújítása során – a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 33. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően – nem szükséges fafajcserés szerkezetváltást végezni, és az erdőfelújítás természetes úton is elvégezhető;

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/2569/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Patyi András alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő h a t á r o z a t o t :

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló 287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet **1. § (2) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenes**, ezért azt a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal, 2022. augusztus 4. napjával megsemmisíti.
2. Az alaptörvény-ellenessé nyilvánított és megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható a Budapest Környéki Törvényszék előtt 104.K.700.188/2023/9. számon folyamatban lévő ügyben, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Összefoglaló a 2024. április 9-i ülésen hozott döntésről

Az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek nyilvánította és a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal, 2022. augusztus 4. napjával megsemmisítette a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló **287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés a) pontját**, valamint alkalmazási tilalmat rendelt el. A sérelmezett rendelkezés alapján az idegenhonos fafajokból álló állomány kitermelése után az erdő felújítása során – a természet védelméről szóló törvényben foglaltaktól eltérően – nem

szükséges fafajcserés szerkezetváltást végezni, és az erdőfelújítás természetes úton is elvégezhető.

Az indítványozó bíróság megítélése szerint a támadott rendelkezés **nem alkalmas a kívánt cél** (a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek enyhítése, kezelése, továbbá káros hatásainak megelőzése és elhárítása) elérésére. A rendelkezés ugyanis a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek enyhítésével összefüggésben nem lévő, a faállomány kitermelését követő erdőfelújítási kötelezettséggel kapcsolatos törvényi rendelkezések alkalmazásának mellőzését írja elő.

Az indítványozó bíró szerint a szabályozás **az elérni kíván céllal nem arányos**, mert a természetvédelmi célok megvalósulását évtizedekre visszaveti azzal, hogy az idegenhonos inváziós fajok biológiai sokszínűséget romboló hatásait hosszútávon érvényesülni hagyja, és **nem is szükséges**, mert a cél elérésére **rendelkezésre áll más olyan eszköz is, amely nem vagy kevésbé korlátoz alapjogot**.

Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy a szabályozás, bár formálisan a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek orvoslását célozza, valóban nem teljesíti **sem a szükségesség, sem az arányosság** követelményét.

A támadott rendelkezés a tűzifaigények biztosításával csak közvetett módon függ össze: igazából nem a tűzifaigények kielégítésével kapcsolatos szabályokat tartalmaz, hanem az erdőgazdálkodók számára teszi lehetővé a faállomány kitermelése után a fafajcserés szerkezetváltás kötelezettségétől való eltérést. Azaz a rendelkezés szerinti kötelezettség teljesítése (vagy éppen annak elmaradása) semmilyen formában nem befolyásolja az energiaigények kielégítését (a szükséges mennyiségű tűzifa rendelkezésre állásának biztosítását).

Az erdő felújítása továbbá a különleges jogrend fogalmilag kivételes, és átmeneti időre fennálló időszakát lényegesen meghaladó, bizonyosan **több évtizedes időszakra tartó hatással bír**.

A szabályozás az Alaptörvény 38. cikkéből fakadóan a jelen nemzedékek, a nemzet közös örökségét képező természeti és kulturális erőforrások, valamint **a jövő nemzedékek érdekeinek egyensúlyát is felszámolja**, ezért az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés **viSSZAMENŐLEGES HATÁLYÚ MEGSEMISÍTÉSÉRŐL**, és alkalmazásának tilalmáról döntött.

Forrás: Alkotmánybíróság

Az Alkotmánybíróság a határozat „Indokolás”-át 19 oldal terjedelemben, 57 pontban tette meg.

3.4. A fakitermelés és faforgalom szerkezete 2019–2022 – Amit a számok mutatnak

Amit a számok mutatnak „Az Alkotmánybíróság határozata és Indokolása” által érintett szakmai kérdésekről, tényekről. (A rendelkezésre álló információk 2022-ig állnak rendelkezésre, 2023. után az információkat újra indokolt vizsgálni.)

Az Erdészeti Hatóság meg tudja állapítani és nyilvánosságra tudja hozni a 2022/2023 évben Állami tulajdonban lévő Védett/Natura2000 területen végzett Akác fafajú véghasználat/tarvágás területét/fatérfogatát.

A vizsgálat alapvetően az állami erdőgazdálkodásra irányul, de a faforgalom egészét érinti a **„Tűzifa”** téma, ezért az országos adatokra is rátekintünk.

Az állományi (stock) adatok országosan az Országos Erdőállomány Adattárban szerepelnek, legyűjthetők. A forgalmi (flow) adatokból az országos összesen értékek szerepelnek a statisztikában 2019–2022 évekre, a 2022. évi véghasználat és a követő erdőfelújítás adatainak legyűjtése a következő év(ek)ben történik.

Az állami akác rendeltetési és korosztály viszonyai alapján körvonalazható az esetlegesen érintett természetvédelmi rendeltetésű akác állomány véghasználati területe.

17. táblázat: Az állami akác rendeltetési és korosztály viszonyai

Korosztály	Rendeltetés - Funkció								
	FAT	Természet- védelmi (TV)		N2000	Védő	E-Gazd	Egyéb	Összes	TV/MÖ
	E ha	E ha	%	E ha	E ha	E ha	E ha	E ha	%
1–10	12,3	0,9	6	0	1,5	0,6	0,2	15,5	0,7
11–20	20,6	2,3	14	0	4,8	1,3	0,4	29,4	1,9
21–30	24,5	4,6	29	0	6,4	1,1	0,5	37,1	3,8
31–40	16,6	3,8	24	0	4,4	1,2	0,1	26,1	3,1
41–50	2,9	2,0	12	0	1,7	0,1	0,1	6,8	1,6
51–60	0,4	0,9	6	0	1,0	0	0	2,3	0,7
60–	0,3	1,0	6	0	0,9	0,1	0	2,3	0,8
Üres	1,6	0,5	3	0	0,8	0,1	0	3,0	0,4
Összesen	79,2	16,0	100	0	21,5	4,5	1,3	122,5	13,1
%	64	13		0	18	4	1		

Megjegyzés: FAT – Fatermelési/Fatermesztési funkció,

E-Gazd – Egyéb gazdasági funkció

Jelenleg az állami akác terület (122,5 E ha) 13%-a (16,0 E ha) „Védett” rendeltetésű (N2000 nincs nevesítve), az idős védett akác túltartott.

A védett állami akác terület (16,0 E ha) kb. 12%-a, **1,9 E ha** a belátható időn (évtizedeken) belül véghasználattal érinthető, amely elenyésző, ha az összes faállományhoz, az éves véghasználati területhez vagy máshoz van viszonyítva.

A 2022. és 2023. évben ténylegesen véghasználattal érintett védett állami akác területet az erdészeti hatóság tételesen be tudja azonosítani és sorsát nyomon tudja követni.

Adatok az állami akác fakitermelés, a tűzifa és az erdőfelújítás témakörben 2019–2022

Védett terület: 459,8 E ha;

Natura2000: 417,2 E ha;

Összesen 833,7 E ha.

Természetesség: Természetes 0,3 E ha,
 Természetszerű 249,8 E ha, (30%),
 Származék 346,8 E ha,
 Átmeneti 48,8 E ha,
 Kultúr 104,5 E ha,
 Faültetvény 23,3 E ha.
 Összesen 773,5 E ha.

Erdőállományainkat veszélyeztető fajok területfoglalása 22,6 E ha, 1,19%,
 (Fertőzött részletek területaránya 20%)

Erdőrészletek természetességi állapota: Összesen 1956,5 E ha, Állami 1072,9 E ha

Természetes 0,3 E ha,
 Természetszerű 309,7 E ha, (28,9%),
 Származék 418,2 E ha,
 Átmeneti 74,6 E ha,
 Faültetvény 34,1 E ha,
 Összesen: 836,9 E ha.

Koreloszlás: 80 év feletti erdőterület kb. 300 E ha.

Éves összes véghasználati terület kb. 20 E ha.

Állami akác gazdálkodási adatok 2019–202218. táblázat: Állami akác gazdálkodási adatok 2019–2022 (bruttó E m³)

	M.e.	2019	2020	2021	2022	2022–2019
Fakitermelés – Véghasználat						
Akác	E m ³	417	372	430	502	+85
	%	100	89	103	121	
Összes	E m ³	2861	2719	3058	3224	+363
	%	100	95	107	113	
Akác tűzifa	E m ³	296	270	327	357	+41
	%	100	91	110	121	
Akác vastagfa	E m ³	387	344	411	438	+51
	%	100	89	106	113	
Összes tűzifa	E m ³	2022	1964	2352	2605	+583
	%	100	97	116	129	
Összes vastagfa	E m ³	3707	3430	3967	4134	+427
	%	100	93	107	112	
Erdőfelújítás						
Akác I. Kivitel	ha	2308	2234	2090	2393	+85
	%	100	97	91	104	
Akác Befejezett	ha	3421	2986	2803	2471	–950
	%	100	87	82	72	
Összes	ha	9710	9534	8873	9155	–555
	%	100	98	91	94	

A Covid19 járvány időszakában, 2020. évben a fakitermelés az állami erdőtulajdonnál is visszaesett, majd 2021. évben a bázishoz viszonyítva növekedett.

2022. évben a kereslet megugrása miatt a növekedés folytatódott, erősebben az általánosnál. (2023. ére még nem rendelkezünk adatokkal.)

Az **akác tűzifa** termelés növekedése alatta maradt az összesnek. A tűzifa értékesítése 2022-ben a vastagfa átlagánál jobban emelkedett, átlagárának növekedése 2022-ben elmaradt az összetől (2020–2021 években az átlagárak csökkentek). 2022. év végén jelentős mennyiségű tűzifa állt készleten.

Az **erdőfelújítás** 1–3 évvel követi a fakitermelést (2020–2022 években abefejezett akác erdőfelújítás még csökkent). Erdőfelújításban az I. kivitel és a befejezett között hullámzóan mennyiségi és összetétel eltérés van (akác esetében csak tarvágás történik).

3.4.1. Állami fakitermelés 2019–2022

19. táblázat: Véghasználati módok – Terület – Fatérfogat

	Állami				Magán				Összesen	
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2022
Terület (ha)										
Tarvágás	6566	6099	6710	7512	9858	7980	10046	11032	16424	18544
Felújítóvágás	3040	2772	2995	3199	765	663	716	824	3805	4023
Véghasználat	9609	8849	9705	10711	10620	8643	10762	11856	20229	22567
%	100	92	101	111	100	81	101	112	100	112
Fatérfogat (E m³)										
Tarvágás	1670	1604	1763	1919	2012	1570	2102	2290	3682	4209
Felújítóvágás	1191	1115	1275	1306	263	234	242	294	1454	1600
Véghasználat	2861	2719	3038	3225	2275	1804	2344	2584	5136	5809
%	100	95	106	113	100	79	103	105	100	113

A 2022. évi többlet tarvágás

Terület Állami: 1069 ha (16,6%), Magán: 1220 ha (12,2%)

Fatérfogat Állami: 249 E m³ (14,9%), Magán: 278 E m³ (13,8%), azaz kb. 15%.

Az állami erdőgazdálkodásban 2020-ra a termelés visszaesik, a véghasználatban (fatérfogat 95%, területben 92%), a tarvágásban (97–93%). 2021-ben az állami erdőgazdálkodásban a visszaépülés és a 2022. évi növekedés jelentős, a véghasználatban (fatérfogat 106%, területben 101%), a tarvágásban és a felújítóvágásban is.

A Covid19 egyszeri sokként jelentkezett. 2022. évtől újabb kihívást a háború-szankciók okozta energetikai krízis, tűzifa pánik jelentettek. 2022. évben a kereslet hatására a véghasználati teljesítmények megnövekedtek, az állami fakitermelés 113% (2019. évi bázishoz).

A fahasználatoknál a tarvágás aránya, illetve annak eltérése az alapvető következmény, ami területben és fatérfogatban hasonló, bár nagyságrendileg különböző (a már említett fajlagos fatérfogat differencia miatt).

Az összeállítás időrendi sorrendben mutatja be az adatokat. A fokozatos felújítóvágás sem volumenben, sem arányaiban jelentősen még nem növekedett, a szálaló vágás, szálalás, készletgondozó használat csak megjelent, eseti jellegű (a tervezés fázisában van).

A fajok fakitermelési teljesítménye mutatja a tarvágás-felújítóvágás, a HVFK – N-HVFK eltéréseket, a fajok szerepét.

A 2022. évi többlet akác kitermelés

Tarvágás: 86 E m³ (20,8%),

Felújítóvágás: 1 E m³ (0%).

20. táblázat: Fakitermelés-Fafajok – Véghasználat-Fatérfogat 2019–2022 (E m³)

Állami	Tarvágás					Felújítóvágás				
	2019	2020	2021	2022	%	2019	2020	2021	2022	%
HVFK (H)	356	354	345	421	22	1 120	1 045	1199	1240	95
Eltérés %	100	99	97	118		100	93	107	111	
A	414	370	427	500	26	3	2	3	2	0
Eltérés %	100	89	103	121		–	–	–	–	
NY-LL	537	492	580	586	31	31	34	34	32	3
F	363	388	429	412	21	37	34	41	31	2
N-HVFK (N)	1314	1250	1436	1498	78	71	70	78	65	5
Eltérés %	100	95	109	114		100	99	110	92	
Összes	1670	1604	1781	1919		1 191	1 115	1277	1305	
Eltérés %	100	96	107	115		100	94	107	110	
N–H	+958	+896	+1091	+1498		–1049	–974	–1121	–1175	

A **növekedés** az állami (és a magán) erdőgazdálkodásban is megvalósult, a **megemelkedett energetikai fakeslet** hatására. A fafajok fakitermelési teljesítménye jól mutatja a tarvágás – felújítóvágás a HVFK – N-HVFK eltéréseket, a fafajok (**az akác kiemelt**) szerepét.

A tarvágásnál a HVFK, a felújítóvágásnál a N-HVFK többlet jelentős. **Az akác fakitermelés növekedése 2022 évre 121%** (a 2019. évi bázishoz).

A tűzifa termelés és forgalom alakulásánál a 2019. évi (bázis) értékekből indulunk ki, ehhez viszonyíthatók a 2020. évi visszaesés, majd a további évek növekedési változásai (*a 2023. évi statisztikák csak 2024. ősszel jelennek meg*).

EGRT Termelés – Választék 2019–2022

21. táblázat: Fakitermelés–Választék – Termelés – Forgalom – EGRT ()

Választék	2019	2020	2021	2022		2022/2019	2022/2021
	E m ³	E m ³	E m ³	E m ³	%	%	%
Lemezip. rönk	67	61	73	69	2	103	95
Fűrészrönk	606	578	631	637	16	105	101
Összes rönk	673	639	703	706	18	105	100
%	100	95	104				
Feldolgozási fa	143	153	167	168	4	117	101
Rönk+Feld. fa	816	792	870	874	22	107	100
Papírfa	137	173	158	147		107	93
Rostfa	353	370	440	406		115	92
Sarangolt iparifa	490	543	598	553	14	113	92
Tűzifa	1 837	1 804	2000	2 606	64	142	130
%	100	98	109	142			
Vastagfa	3 433	3 237	3768	4 033	100	117	107

A HVFK tűzifa a meghatározó, de a sarangolt iparifa átsorolása is növelte a tűzifát.

A tűzifa termelése a felvásárlási kereslet kielégítésére 2022. évre 142%-ra nőtt (2019. évi bázis), a sarangoltfa termelés csökkent. A tűzifa termelés aránya 64%-ot tett ki 2022-ben.

Nettó fakitermelés – Állami – EGRT – 2019–2022

Az Állami erdőgazdálkodásban fafajok aránya alig változott, magasabb a HVFK. A választékösszetételnél a Rönk+Feldfa aránya (23-21%) alig változott, az egyéb iparifa csökkent a tűzifával (55-63%) szemben.

Az összes fakitermelés (választék és fafaj) teljesítmény, megoszlás és a 2019–2022 alakulás átugorja a Covid19 miatti 2020 évi visszaesést, a HVFK, abban a tűzifa mennyisége és aránya 2022-ben a kereslet megemelkedése miatt jelentősen megnövekedett.

A 2022. évi további növekedés (109%) mellett az iparifa (Sarangolt iparifa) - tűzifa eltéréssel alkalmazkodik a rendkívüli igényekhez.

22. táblázat: *Nettó fakitermelés – Állami – EGRT – 2019–2022 (E m³ ; %)*

Erdei fatermék	2019				2020				2021				2022			
	HVFK	A	N-HVFK	Összes	HVFK	A	N-HVFK	Összes	HVFK	A	N-HVFK	Összes	HVFK	A	N-HVFK	Összes
Állami																
Rönk+Fűrész. aa.	306	34	554	860	309	34	499	802	324	36	574	898	336	36	539	875
Sarangolt ipfa	74	0	441	515	83	0	480	563	110	0	498	608	100	0	459	559
<i>Iparifa össz</i>	<i>528</i>	<i>91</i>	<i>1157</i>	<i>1685</i>	<i>418</i>	<i>77</i>	<i>1026</i>	<i>1466</i>	<i>452</i>	<i>84</i>	<i>1163</i>	<i>1615</i>	<i>455</i>	<i>81</i>	<i>1074</i>	<i>1529</i>
Vastag tűzifa	1400	284	474	1874	1411	259	407	1818	1582	282	444	2026	1843	335	545	2388
Tűzifa	1484	296	538	2022	1502	270	518	1964	1792	327	560	2352	1963	357	642	2605
Vastagfa	2012	387	1695	3707	1920	344	1433	3430	2244	411	1723	3967	2418	438	1716	4134
%	54	10	46		56	10	42		57	10	43		58	11	42	
%		100		100		89		93		106		107		113		112
Rönk+Fűr. aa. %	15	9	33	23	16	10	35	23	14	9	33	23	14	8	31	21
Sarangolt ipfa %	4	0	26	14	4	0	33	16	5	0	29	16	4	0	27	14
<i>Iparifa össz %</i>	<i>26</i>	<i>24</i>	<i>68</i>	<i>45</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>72</i>	<i>43</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>67</i>	<i>42</i>	<i>19</i>	<i>18</i>	<i>63</i>	<i>37</i>
Vastag tűzifa %	70	73	28	51	73	75	28	53	70	69	26	53	76	76	32	58
Tűzifa	74	76	32	55	78	78	36	57	80	80	33	61	81	82	37	63

A HVFK-nál a tűzifa mennyisége (2,6 millió m³) és aránya (63%) 2022-évre megnövekedett.

A HVFK magas tűzifa aránya a tartós szénmegkötést csökkenti.

23. táblázat: EGRT Faforgalom 2019–2022 (E m³)

Választék	2019				2020				2021				2022				22/ 19	22/ 21	22/ 19	22/ 21
	T	B	F	É	T	B	F	É	T	B	F	É	T	B	F	É	T	T	É	É
Lemez rönk	67	0	0	72	61	0	0	62	73	3	0	72	68	0	0	76	101	93	106	106
Fűrész rönk	606	43	104	537	578	22	86	489	631	21	76	571	638	21	82	563	105	101	105	99
Rönk	673	43	104	609	639	22	86	551	703	24	76	643	706	27	81	641	105	100	95	100
Feldolg.fa	143	19	59	94	153	10	58	109	167	8	47	135	168	12	36	141	117	101	150	104
Rönk+Ffa	816	62	163	703	792	32	144	660	870	32	123	778	874	39	117	782	107	100	111	101
%	100	8	20	86	100	4	18	83	100	4	14	89	100	4	13	89				
/2019 %					97	52	88	94	107	52	75	111	107	63	72	111				
Papírfa	137	24	0	195	173	0	0	204	158	15	0	229	147	19	0	205	107	93	105	90
Rostfa	353	9	0	684	370	11	0	611	440	13	0	710	406	14	0	590	115	92	86	83
Sarangolt fa	490	33	0	879	543	11	0	815	598	28	0	939	553	33	0	795	113	92	90	85
<i>Eltérés</i>	100				111				122				113							
Tűzifa	1 837	15	8	1 549	1 804	14	19	1 703	2000	18	33	1788	2389	50	20	2157	130	119	139	121
<i>Eltérés</i>	100			100	98			110	109			115	130			139				
%	100	1	0	84	100	1	1	94	100	1	2	89	100	2	1	90				
Vastagfa	3 433	114	192	3 316	3 237	59	178	3 259	3768	81	156	3601	3919	125	150	3806	114	104	111	106
/2019 %					94	52	93	98	110	71	81	115	114	110	78	115				

Megjegyzés: T – Termelés, B – Beszerzés, F – Feldolgozás, É – Értékesítés

Az EGRT gazdaságok vastagfa termelése – a 2020 évi visszaesés után – 2021-ben már megközelítette a 4 millió m³-t.

A Rönk+Feldolgozásifa csoportban 2019. évhez viszonyítva a beszerzés (8-ról 4%-ra) és a feldolgozás (20-ról 13%-ra) csökkent (a Lemezipari rönk értékesítésre került), a szervezeti vertikális integráció visszaesett.

Az EGRT-knél is a **tűzifa termelés (130%) és értékesítés (139%) jelentősen megemelkedett 2022. évre.**

Fakereskedelem – Belföldi értékesítés, árbevétel, egységár

24. táblázat: Belföldi (Export) értékesítés

Választék	Belföldi értékesítés (E m ³)					Belföldi árbevétel (M Ft)					Értékesítési egységár (E Ft/m ³)				
	2019	2020	2021	2022	%	2019	2020	2021	2022	%	2019	2020	2021	2022	%
Lemezipari rönk	54	51	56	53	1,6	1 640	1 431	1 754	2 654	3,6	30,6	28,1	31,4	50,4	228
Fűrészrönk	433	414	477	469	14,0	12 807	11 419	13 688	18 304	24,7	29,6	27,5	28,7	39,0	176
Rönk összesen	487	465	533	522	15,6	14 453	12 855	15 446	20 958	28,3	29,7	27,6	29,0	40,1	181
Feldoltozási fa	94	109	133	136	4,0	1 922	2 103	2 691	3 559	4,8	20,4	19,3	20,3	26,5	120
Rönk+Feldfa	581	574	666	658	19,6	16 375	14 958	18 137	24 517	33,1	28,2	26,0	27,3	37,4	169
%	100	99	115	113		100	91	111	150		100	92	97	133	
Sarangolt iparifa	457	445	476	488	14,6	7 294	5 665	6 388	7 861	10,6	16,0	12,7	13,4	16,1	73
%	100	97	104	107		100	78	88	108		100	79	84	101	
Egyéb iparifa	146	78	91	68	2,0	2 683	1 633	1 936	1 992	2,7	18,4	20,8	21,3	29,2	132
Iparifa	1 184	1 097	1 222	1 213	36,2	26 352	22 256	26 461	34 370	46,4	22,3	20,3	21,7	28,3	128
Eltérés %	100	93	103	102		100	84	100	130		100	91	97	127	
Tűzifa	1 530	1 678	1 755	2 137	63,8	25 403	25 219	26 593	39 726	53,6	16,6	15,0	15,2	18,6	84
%	100	110	115	140		100	99	105	156		100	90	92	112	
Vastagfa	2 714	2 775	3 193	3 350		51 755	47 475	53 054	74 096		19,1	17,1	17,2	22,1	100
%	100	102	118	123		100	92	106	143		100	90	90	116	
Export összesen	432	493	618	455		10 421	10 358	13 716	11 525		24,0	21,0	22,2	31,9	
Mindösszesen	3 146	3 268	3 811	3 805		62 176	5 783	66 770	85 621						

A belföldi vastagfa értékesítés 2022. évi növekedésben (123%) a meghatározó a tűzifa (140%), az ipaifánál ez csak 102%.

2022. évben a tűzifa eladás növekedett (63,8%) a kereslet kielégítésére.

Az árbevételnél a tűzifa növekedés értéke (156%) meghaladja az ipaifáét (130%).

Az értékesített mennyiség és az árbevétel összetételének összevetéséből az egységárak eltérése tűnik ki, a csekély mennyiség a magas értékesítési áraknál sem jelent lényeges árbevételt, a sarangolt iparifa és a tűzifa esetében a mennyiség arány meghaladja az árbevételét.

Az értékesítési egységáraknál is a 2020–2021 évek visszaesése után a 2022. évben jelentős emelkedés történt, de a tűzifa árnövekedése (az intézkedések hatására) mérsékelt (112%) maradt. A választékok árárányai is változnak.

A tűzifa erdőgazdasági zárókészlete, a fogyasztói raktározás a 2023. évre a kereslet mérséklődéséhez vezetett.

3.5. Állami erdőfelújítási eljárás 2019–2022

A 2019–2022 időszakban a COVID-19 járvány miatt először az erdőgazdálkodás, a faforgalom, a fakitermelés volumene és értéke csökkent. Az előző évek fakitermelése meghatározta az erdőművelési, erdőfelújítási feladatokat, amelyek tehát ekkor még nem estek vissza. 2022. évben már érződik a fakitermelés előző időszakai csökkenésének következménye az erdőfelújítási teljesítményekben.

Az orosz-ukrán háború és következményei, a szankciók, az energiakrízis **fakitermelést követő hatásai csak a következő időszakok erdőfelújítási statisztikáiban fognak megjelenni.**

A zöld-civil szervezetek, a bírósági indítványozás és az alkotmánybírósági határozat és indoklása a **2022/2023 évi erdővagyon és erdővagyon-gazdálkodás értékelését nem tartalmazza**, jogi alapokon nyugszik.

Az erdőfelújításban a szektorális (Állami-Magán) eltérések bemutatására vannak információink, de a regionális különbségek is számottevőek, mindezek hátterében a fafajok (a KST-KTT megbontásához kevés adatunk van) és az abból következő erdővagyon-gazdálkodási módok, eljárások állnak.

A **néhány év erdővagyon-gazdálkodása természetesen érdemben nem változtatja meg az erdővagyon**, jelzi az erdészeti igazgatás hatását, amelynek következményeivel számolni kell.

A fakitermelési ágazat árbevételének visszaesése az erdőfelújítási kötelezettségek teljesítését nem veszélyeztette, sőt a fokozatos felújítási teljesítmények még növekedtek is. A fafajokat tekintve az **akác sarj felújítása emelkedett**, a HVFK (cser 67%, tölgy 75%) mellett a NNY (80%) is csökkent.

A fafajok szerint alakul a fakitermelés módja – az erdőfelújítási eljárás, a HVFK fafajoknál kb. négyötöd a felújítóvágás, a N-HVFK fafajoknál 94% a tarvágás, és a fakitermelés – erdőfelújítás kb. 78%-a N-HVFK fafajú. A fafajokat tekintve a tölgy (KST-KTT külön), valamint a cser és egyéb keménylomb tarvágási teljesítmény 70–71%-os, amit némileg kompenzál a tölgy fokozatos felújítása. Az akác és az egyéb lágylomb tarvágások felújítása növekedett a nemes nyár itt is csökkenésben tart, a fenyő tovább esik.

Az **állami és a magán erdőgazdálkodás fafajösszetétele jelentősen eltér**, így a fakitermelési módok és az erdőfelújítási eljárások is mások.

Az **akác a magyar erdővagyon és erdővagyon-gazdálkodás** (különösen a magán tulajdon) **kiemelt fafaja**, amely a gazdálkodást is determinálja (**természetes sarj erdőfelújítás**). Az akác sarjaztatása a természetes erdőfelújítást megnöveli.

A fenyő továbbra is zuhan (országosan 67%, a magánban 16%, az államiban 80%).

A 2019–2020/2022 években a befejezett erdőfelújítás rendre meghaladja az I. kivitelt.

Az állami erdőfelújítási teljesítmény **döntő része (71%) tarvágásos módú véghasználatot követően valósult meg, mesterséges erdőfelújítási eljárással (43%). A tarvágásos sarj eredetű (természetes) és a mageredetű (természetes) fokozatos felújítási eljárások az állami erdőgazdálkodásban hasonlóak (26–26%).**

A Covid19 időszakában (2020. évben) a véghasználat visszaesett, ezt követően az erdőfelújítási teljesítmény is csökkent (állami 2021-ben 92%, 2022-ben 94%).

Az állami erdőfelújításban is az akác kiemelkedik (fokozatos felújító vágásban nincs, tarvágásban sarj eredetű 36%, állami összesen 25%).

A magán erdőgazdálkodásban az eltérő fafajstruktúra miatt a véghasználati mód és az erdőfelújítási eljárás is különbözik.

25. táblázat: Véghasználati mód – Erdőfelújítási eljárás Állami-Magán – 2019–2022 (ha)

	Tarvágás I. Kivitel					Fokozatos felújítóvágás - Befejezett					Mind- összesen	Elté- rés %
	TMag	TSarj	Mest	Össz	Elt. %	TMag	TSarj	Mest	Össz	Elt. %		
Allami												
2019	24	2 200	4 059	6 283	100	3 280	5	210	3 495	100	9 778	100
2020	11	2 021	3 977	6 009	96	3 303	8	361	3 642	104	9 651	99
2021	38	2 171	3586	5 790	92	2 856	2	327	3 185	91	8 975	92
2022	41	2 445	3975	6 461	105	2 418	7	269	2 694	77	9 155	94
%	1	26	44	71		26	0	3	29		100	
Magán												
2019	24	4 629	3 793	8 446	100	360	0	8	368	100	8 814	100
2020	13	5 074	3 689	8 776	104	463	0	12	475	129	9 251	105
2021	37	5 168	3578	8 783	104	474	0	11	485	132	9 268	105
2022	26	4 518	2825	7 368	87	466	0	30	496	135	7 368	84
Összes												
2019	48	6 829	7 852	14 729	100	3 640	5	218	3 863	100	18 592	100
2020	24	7 095	7 666	14 785	100	3 766	8	373	4 117	107	18 902	102
2021	70	7 339	7 164	14 573	99	3 331	2	338	3 671	95	18 244	98
2022	67	7 007	6 848	13 922	95	2 886	7	299	3 192	83	17 114	92

Megjegyzés: TMag – Természetes Mag felújítása, TSarj – Természetes Sarj felújítás,
Mest – Mesterséges felújítás, FFB – Fokozatos felújítóvágás – Befejezett.

A 2022. évi alacsonyabb teljesítményben az állami elmaradása a kisebb, ezen belül a tarvágás növekedett. A felújítóvágásnál csak befejezett értékkel rendelkezünk, ezért itt a tarvágásnál is ezt használjuk (időbeli eltolódás). A Covid19 válság évében az erdőfelújítás nem esett vissza, de utána mérséklődött. Az erdőfelújítási eljárás eltérő a magán és az állami erdőgazdálkodásnál, a magánál 95% a tarvágás, az államinál 64–72%.

2022. évben a fakitermelés visszaesését az erdőfelújítás csökkenése követi, az államiban a tarvágás növekedése és a felújítóvágás csökkenése, az erdőfelújításban a tarvágás arányának növekedéséhez vezetett.

A tarvágás, az akácos felújítás a bázis (2019) szintjén áll 2022. évben, de ez az erdőfelújítások több mint egyharmadát jelenti.

A befejezett felújítóvágás 2022. évre csökkent, a N-HVFK minimális, az akác és a NNY esetében nincs is.

26. táblázat: Fahasználati mód – Erdőfelújítási eljárás (ha)

	ÁLLAMI											
	Tarvágás Befejezett					Felújítóvágás befejezett					Összes	
	2019	2020	2021	2022	%	2019	2020	2021	2022	%	2022	%
Bükkös	114	101	42	57	1	1 080	1 419	1141	912	34	969	10
Tölgyes	1 603	1 699	1 667	1 478	21	775	755	814	683	25	2 161	22
Cs+EKL	733	691	742	646	9	1 591	1 433	1182	1 017	38	1 663	17
HVFK	2 450	2 491	2 451	2 181	31	3 446	3 607	3137	2 612	97	4 793	49
Eltérés %	100	102	100	89		100	105	91	76			
Akácos	3 421	2 986	2 803	2 471	35	0	0	0	0	0	2 471	25
N. nyáras	969	630	833	576	8	0	0	0	0	0	576	6
Egyéb LL	1 481	1 281	1 292	1 081	15	37	40	11	22	1	1 103	11
Fenyves	582	586	759	762	11	11	24	37	63	2	825	9
N-HVFK	6 453	5 483	5 687	4 890	69	48	64	48	85	3	4 975	51
Eltérés %	100	85	88	76		100	133	100	177			
Összesen	8 903	7 974	8 138	7 071	100	3 494	3 671	3185	2 697	100	9 768	
Eltérés %	100	90	91	79		100	105	91	77			

4. Összefoglalás

A Covid19 pandémia – az orosz-ukrán háború – a szankciók és az energiakrízis

A 2020. évi erdőgazdálkodási visszaesést a 2021. évi visszaépülés követte, de 2022-ben kitört az orosz-ukrán háború, illetve a szankciós politika, az energiaválság hatása is megjelent.

Az erdőgazdálkodás **minisztériumi intézkedésekkel** válaszolt a válságra (a faellátáshoz többlet fakitermelést akadályozó korlátozások enyhítésével lehetőséget biztosított az állami erdőgazdálkodóknak), enyhíteni igyekezett a hisztérikus jeleneteket, oldani a tűzifa felvásárlási lázat, így **a helyzet egy éven belül, 2023-ban már nagyrészt rendeződött.**

A jogi szabályozást **a zöld-civil szervezetek** a sajtóban azonnal megtámadták, majd jogi eljárásokban 2024-ben az **Alkotmánybíróság visszamenőlegesen hatályon kívül helyezte** a Kormányrendelet egyetlen bekezdését. A zöld-civil szervezetek támadása, a bírósági indítványozás és az alkotmánybírósági határozat a 2022/2023 évi erdővagyon-gazdálkodás vizsgálatát és értékelését nem tartalmazza, **jogi alapokon** nyugszik.

A rendelkezésre álló természetes statisztikák alapján az erdészeti ágazat fontosabb területeit tekintjük át, a fakitermeléstől a fahasznosításon át az erdőfelújításig, amelyek egymásra épülése időbeli eltolódással valósul meg.

A 2019–2022 közötti időszak rendkívüli, hektikus változásai után még további kihívások erdősődnek meg, a háborús hatások következményei, a klímaváltozás veszélyei témáiban.

A 2023 évi erdővagyon-gazdálkodási tevékenység statisztikai információi, azok elemzései csak később jelennek meg.

Visszatekintés (Amit a számok mutatnak) – Állomány

A területnövekedést a „kultúrerdő-ültetvény” fafajú erdőtelepítés, a „fásított terület” jelentette (2014-ben HVFK 895 E ha, N-HVFK 927 E ha). Ennek az erdővagyon résznek az alakulását, a most már esetleg többszöri „erdő”-felújítását (500–600 E ha) a szakma érdemben nem vizsgálja, a töredék innovatív erdőművelésre (szálaló – örökerdő) az ún. hagyományos (őshonos) „magán-állami” erdő kb. 5%-ára koncentrál.

A két szektor eltérése a jogszabályokban alig jelenik meg, és az állami igazgatás állami (nagyterületű-HVFK) szemléletben működik. Ez a tulajdoni szerkezet határozta meg az 1990 utáni változásokat is (rendezetlen, szervezetlen, magántulajdonú erdő szervezete, használati viszonyok, körzeti erdőtervezés stb.).

Az állami tulajdon-kezelés kb. 1 millió ha nagyságrendű. A „nagy magán erdőbirtok és erdőgazdálkodás” volumenben és szakmailag jelentős, meghatározó (Ez még a mostani örökségünk – állami néven). Az állami tulajdon egyre kevésbé bővült, a magánszektor erősödött, a régióknak megfelelő fajokkal, fokozva a kétszektorúságot, illetve a fajokcsoportokat (HVFK – N-HVFK).

Erdőfunkciók – Rendeltetések

Különösen az 1996. évi „Az erdőről és az erdő védelemről” szóló törvény hatására növekedett a „védett terület-erdő” a Faanyag termesztési rendeltetésű (állami) erdő átsorolásával, amely korlátozásokhoz vezetett.

A magyar erdészeti igazgatás „Multifunkciós” erdőt nem tart nyilván (a halmozott rendeltetésnél van másodlagos és harmadlagos).

Amit a sajtó közölt - 2022

A háború kitörése miatt már március eleje óta szokatlanul nagy a forgalom a hazai tűzépeken. Ugrásszerűen megemelkedett a tűzifa iránti kereslet, egyre több az átverés a tűzifapiacon.

És akkor jött egy rendelet

A tűzifahiány enyhítésére a napokban a kormány hozott egy rendeletet, amelyben eltörölte a fakitermelés szinte minden korlátozását.

Nagy István agrárminiszter a napokban jelentette be, hogy az állami erdőgazdaságoknál megtermelt tűzifát egységes, árstopos áron tudják majd megvásárolni az érdeklődők.

Bár Nagy István agrárminiszter úgy reagált, hogy a fa kitermelése továbbra sem jár erdőirtással, számos környezetvédő szervezet fejezte ki aggályait a rendelettel szemben.

Hatalmas a társadalmi felháborodás és rémület a rendelet kapcsán...

A rendelet több ponton érinti hátrányosan az erdőterületeinket – mondta el a hvg.hu-nak ... erdészeti szakértője. Először is, a kivágott akácok és más idegenhonos fafajú erdők helyén **nem kell a természetes erdőtakarót helyreállítani, védett területen sem**. Még ennél is nagyobb problémát jelent, hogy míg az összesen 1,9 millió hektárt kitevő hazai erdőállomány 22 százalékát felölelő védett erdőterületeken ... **a tarvágások nagysága eddig korlátozva volt, most már akár egy egész hegyoldalnyi erdő is eltűnhet.**

„Így akár teljesen megszűnhet az erdő ökoszisztémája, ami a klímaváltozás szempontjából is tragédia: **az erdők avarjában halmozódik fel az elnyelt szén-dioxid 45%-a.**

A klímaváltozás és az erdőgazdálkodás fenntarthatósága szempontjából is súlyosan aggályos a helyzet.

2023

Növekedés.hu: megszűnt a hatósági áras tűzifaprogram (24.hu 2023. 10. 09. Szajki Bálint) ... **Idén minden jel szerint elmarad a roham a tűzépelepeken, a kályhákat sem kapkodják már úgy az emberek. A tavalyi örült áremelkedésnek is vége. Idén viszont annyira rendben van a kereslet-kínálat a tűzifa piacon, hogy még a kormány is kivezette a hatósági árat** – írja a növekedés.hu.

A tavalyi rekordév idén már biztosan nem fog megismétlődni. A tavalyi év pörgéséből logikusan következett, hogy a tűzifa iránt is megugrott az igény, évtizedek óta nem látott rohamot tapasztaltak a hazai tűzépelepek.

Idén úgy tűnik, a készletek rendelkezésre állnak, amelyek a lakosság szükségletét bőven ki tudja elégíteni. A tavalyi árszint maradt meg idén is, sőt bizonyos fajok esetében még csökkent is. Kevesebb lesz idén a vásárló, részben azért, mert azok a családok, akik megengedhették maguknak, hogy több évre bevásároljanak, ezt már tavaly megtették és tartalékot képeztek.

Döbbenetes: Senki nem vásárol tűzifát (ATV-2023-11-16)

Senki sem veszi idén a tűzifát - erre panaszkodtak az ATV Híradónak a kereskedők. **Tavaly, a rezsiköltségek emelkedése miatt hatalmas roham alakult ki a tűzifáért**, idén azonban alig-alig tér be valaki a tűzépe.

2024

Csökkenő faanyag kereslet (2024.04.14. - forrás: TrendFm)

Az idei évben jelentős visszaesés tapasztalható a faanyag iránti keresletben Magyarországon, ami komoly kihívások elé állítja a hazai faipart, hazai bútorigipart.

Klímaváltozás: akác forever?!?

Negatív tulajdonságai ellenére **az akácfa** az egyik legsokrétűbben hasznosítható fafajunk – forrás: Pixabay

Az akác pár éve kis híján felkerült az idegenhonos, ezért nem kívánatos növények EU-s listájára, ám most a klímaváltozás erősödésével újra annak nyertese lehet.

Ami nem véletlen, hiszen nemcsak hasznot hajtott a laza feltalaj megkötésével, hanem az embereket ellátta épületfával, kerítésoszloppal, tűzifával is és csodálatos alapanyagot nyújtott a **méhészek** számára. **A fehér akác ma hazánkban a leggyakoribb erdei fafaj, szinte minden területen és talajadottság mellett megél.**

2014-ben mégis **a támadások kereszttüzebe került ez a sokhasznú, ugyanakkor vitathatatlanul erőszakosan terjeszkedő, a talajt kiszoroló fafaj.** Az akác akkor kis híján felkerült a környezetre veszélyt jelentő, terjeszkedő, így tiltott növényfajok listájára, válaszul ugyanabban az évben a magyar akácmézet fájával együtt **hungarikummá** nyilvánították.

Úgy tűnik, hogy a csörte után a megnövekedett tűzifa-felhasználás és a klímaváltozás, az Alföld évek óta zajló elsivatagosodása okán az akácra ma ismét nagy szükség van.

Az energiakrízis 2022-ben hazánkban a tűzifa ellátásra is hatott. Az AM a **tűzifa termeléssel, kereskedelemmel, lakossági ellátással kapcsolatban felmerülő problémákra reagálva szabályozó intézkedéseket tett** (amelyeket a támadások hatására részben korrigált). Ezeket a zöld civil és pártszervezetek sokoldalúan támadták, több cikk, petíció stb. jelent meg.

A jogi szabályozás, kormányrendelet és alkotmánybíróági határozat

424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról

... 31. a veszélyhelyzet ideje alatt a **tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról** szóló **287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet** – annak 3. §-a kivételével –,

... 51. az állami erdészeti társaságok általi **tűzifa alapanyag lakossági forgalmazásának** egyes kérdéseiről szóló **355/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet** – annak 6. §-a kivételével –,

287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról Hatályos: 2022. 11. 01.

1. § (1) Fakitermelés tilalmi időszakára vonatkozóan jogszabályban vagy hatósági döntésben megállapított korlátozást nem kell alkalmazni.

(2) Védett természeti területen

a) idegenhonos fafajokból álló állomány kitermelése után az erdő felújítása során – a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 33. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően – nem szükséges fafajcserés szerkezetváltást végezni, és az erdőfelújítás természetes úton is elvégezhető;

5/2022. (VIII. 16.) AM utasítás a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló 287/2022. (VIII. 4.) Korm. rendeletnek az állam tulajdonában álló erdőkben történő végrehajtásának részletes szabályairól

Az Alkotmánybíróság azonosulva az Indítványozó – amit a sajtó is közölt részben – felvetéseivel, a jogszabályok és a zöld szemlélet alapján határozatot hozott.

Kivágta az Alkotmánybíróság a tűzifarendelet egyik rendelkezését*(Sereg András - 2024.04.12. - Index.hu)*

Az Alkotmánybíróság közzé tett határozata Alaptörvény-ellenesnek nyilvánította, és a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal, 2022. augusztus 4-ével megsemmisítette a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról szóló kormányrendelet egyik rendelkezését, amellyel kapcsolatban alkalmazási tilalmat is elrendelt.

... a szabályozás, bár formálisan a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek orvoslását célozza, valóban **nem teljesíti sem a szükségesség, sem az arányosság** követelményét

... A szabályozás az Alaptörvény 38. cikkéből fakadóan a jelen nemzedékek, a nemzet közös örökségét képező természeti és kulturális erőforrások, valamint a jövő nemzedékek érdekeinek egyensúlyát is felszámolja– állapította meg az Alkotmánybíróság, amely szerint a támadott rendelkezés a tűzifaigények biztosításával csak közvetett módon függ össze: igazából nem a tűzifaigények kielégítésével kapcsolatos szabályokat tartalmazza, hanem az erdőgazdálkodóknak teszi lehetővé a faállomány kitermelése után a fafajcserés szerkezetváltás kötelezettségétől való eltérést.

... A sérelmezett rendelkezés alapján az idegenhonos fafajokból álló állomány kitermelése után az erdő felújítása során – a természet védelméről szóló törvényben foglaltaktól eltérően – nem szükséges fafajcserés szerkezetváltást végezni, és az erdőfelújítás természetes úton is elvégezhető.

Az indítványozó bíróság megítélése szerint a támadott rendelkezés **nem alkalmas a kívánt cél** (a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek enyhítése, kezelése, továbbá káros hatásainak megelőzése és elhárítása) elérésére. A rendelkezés ugyanis a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek enyhítésével összefüggésben nem lévő, a faállomány kitermelését követő erdőfelújítási kötelezettséggel kapcsolatos törvényi rendelkezések alkalmazásának mellőzését írja elő.

Az indítványozó bíró szerint a szabályozás **az elérni kíván céllal nem arányos**, mert a természetvédelmi célok megvalósulását évtizedekre visszaveti azzal, hogy az idegenhonos inváziós fajok biológiai sokszínűséget romboló hatásait hosszútávon érvényesülni hagyja, és **nem is szükséges**, mert a cél elérésére **rendelkezésre áll más olyan eszköz is, amely nem vagy kevésbé korlátoz alapjogot**.

... Az Alkotmánybíróság **határozatában megállapította**, hogy a szabályozás, bár formálisan a különleges jogrendet kiváltó esemény gazdasági következményeinek orvoslását célozza, valóban nem teljesíti **sem a szükségesség, sem az arányosság** követelményét.

... Az erdő felújítása a különleges jogrend fogalmilag kivételes és átmeneti időre fennálló időszakát lényegesen meghaladó, bizonyosan **több évtizedes időszakra tartó hatással** bír.

A szabályozás az Alaptörvény 38. cikkéből fakadóan a jelen nemzedékek, a nemzet közös örökségét képező természeti és kulturális erőforrások, valamint **a jövő nemzedékek érdekeinek egyensúlyát is felszámolja**, ezért az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés **visszamenőleges hatályú megsemmisítéséről**, és alkalmazásának tilalmáról döntött.

Az Alkotmánybíróság a határozat „Indokolás”-át 19 oldal terjedelemben, 57 pontban tette meg.

Amit a számok mutatnak „Az Alkotmánybíróság határozata és Indokolása” által érintett szakmai kérdésekről, tényekről. Az információk 2022-ig állnak rendelkezésre, 2023. után az információkat újra indokolt vizsgálni.

A vizsgálat alapvetően az állami erdőgazdálkodásra irányul, de a faforgalom egészét érinti a „Tűzifa” téma, ezért az országos adatokra is rátekintünk.

Fakitermelés – Fafajok – Fatérfogat (E m³)

Állami	Tarvágás				Felújítóvágás			
Fafaj	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
HVFK	356	354	345	421	1 120	1 045	1 199	1 240
A	414	370	427	500	3	2	3	2
NNY	385	351	393	395	1	0	0	0
ELL	154	141	187	191	32	39	34	32
F	363	388	429	412	37	34	41	31
N-HVFK	1314	1250	1436	1498	71	70	78	65
Összesen	1670	1604	1781	1919	1 191	1 115	1 277	1 305
%	100	96	107	115	100	94	107	110

A Covid19 egyszeri sokként jelentkezett. 2022. évtől újabb kihívást a háború-szankciók okozta energetikai krízis, tűzifa roham jelentettek. 2022. évben a kereslet hatására a véghasználati teljesítmények megnövekedtek, az állami fakitermelés 113% (2019. évi bázishoz). A növekedés a magán és az állami erdőgazdálkodásban is megvalósult, a megemelkedett kereslet (energetikai fa) hatására.

Az állami tulajdonú-kezelésű erdőgazdaságok fakitermelése 2019-2022

Fakitermelés Fafajok - Véghasználat Fatérfogat (E m³)

Állami	Tarvágás					Felújítóvágás				
	2019	2020	2021	2022	%	2019	2020	2021	2022	%
HVFK (H)	356	354	345	421	22	1 120	1 045	1 199	1 240	95
Eltérés %	100	99	97	118		100	93	107	111	
A	414	370	427	500	26	3	2	3	2	0
Eltérés %	100	89	103	121		–	–	–	–	
NY-LL	537	492	580	586	31	31	34	34	32	3
F	363	388	429	412	21	37	34	41	31	2
N-HVFK (N)	1 314	1 250	1 436	1 498	78	71	70	78	65	5
Eltérés %	100	95	109	114		100	99	110	92	
Összes	1 670	1 604	1 781	1 919		1 191	1 115	1 277	1 305	
Eltérés %	100	96	107	115		100	94	107	110	
N-H	+958	+896	+1 091	+1 498		–1 049	–974	–1 121	–1 175	

A növekedés az állami (és a magán) erdőgazdálkodásban is megvalósult, a megemelkedett energetikai fakeslet hatására. A fafajok fakitermelési teljesítménye jól mutatja a tarvágás – felújítóvágás a HVFK – N-HVFK eltéréseket, a fafajok (az akác kiemelt) szerepét. Az akác fakitermelés növekedése 2022 évre 121% (a 2019. évi bázishoz).

Az összes fakitermelés (választék és fafaj) teljesítmény, megoszlás és a 2019–2022 alakulás átugorja a Covid19 miatti 2020 évi visszaesést, a HVFK, abban a tűzifa mennyisége és aránya 2022-ben a kereslet megemelkedése miatt jelentősen megnövekedett.

A 2022. évi további növekedés (109%) mellett az iparifa (Sarangolt iparifa) - tűzifa eltéréssel alkalmazkodik a rendkívüli igényekhez. Az EGRT-knél is a tűzifa termelés (130%) és értékesítés (139%) jelentősen megemelkedett 2022. évre.

A vastagfa értékesítés 2022. évi növekedésben (123%) a meghatározó a tűzifa (140%), az ipaifánál 102%. 2022. évben a tűzifa eladás növekedett a kereslet kielégítésére.

Az árbevételnél is a tűzifa növekedés értéke (156%) meghaladja az iparifaét (130%).

Az értékesítési egységeknek is a 2020–2021 évek visszaesése után a 2022. évben jelentős emelkedés történt, de a tűzifa árnövekedése (az intézkedések hatására) mérsékelt (112%) maradt. **A tűzifa erdőgazdasági zárókészlete, a fogyasztói raktározás a 2023. évre kereslet mérséklődéshez vezetett.**

A HVFK tűzifa a meghatározó, de a sarangolt iparifa átsorolása is növelte a tűzifát.

A tűzifa termelése a felvásárlási kereslet kielégítésre 2022. évre 142%-ra nőtt (2019. évi bázis), a sarangoltfa termelés csökkent, A tűzifa termelés aránya 64%-ot tett ki.

A **Fakitermelés** a Covid19 járvány időszakában, 2020. évben az Állami erdőtulajdonnál is visszaesett, majd 2021. évben a Bázishoz viszonyítva növekedett. 2022. évben a kereslet megugrása miatt a növekedés folytatódott, erősebben az általánosnál. (2023. ére még nem rendelkezünk adatokkal.) Az akác tűzifa növekedése alatta maradt az összesnek.

A tűzifa értékesítése 2022-ben a vastagfa átlagánál jobban emelkedett, 2022. év végén jelentős mennyiségű tűzifa állt készleten.

Az **Erdőfelújítás** 1–3 évvel követi a fakitermelést (2020–2022 években abefejezett akác erdőfelújítás még csökkent). Erdőfelújításban az I. kivitel és a befejezett között hullámzóan mennyiségi és összetétel eltérés van (akác esetében csak tarvágás történik). A fakitermelési ágazat árbevételének visszaesése az erdőfelújítási kötelezettségek teljesítését nem veszélyeztette, sőt a fokozatos felújítási teljesítmények még növekedtek is. A fafajokat tekintve az **akác sarj felújítása emelkedett**, a HVFK mellett a NNY is csökkent.

Az orosz-ukrán háború és következményei, a szankciók, az energiakrízis fakitermelést követő **hatásai csak a következő időszakok erdőfelújítási statisztikaiban fognak megjelenni.**

A zöld-civil szervezetek, a bírósági indítványozás és az alkotmánybírósági határozat a **2022/2023 évi erdővagyon és erdővagyon-gazdálkodás értékelését nem tartalmazza**, jogi alapokon nyugszik.

A „Tűzifa Sága – Amit a számok mutatnak” még folytatódik a 2023. évi naturális adatok feldolgozásával.

Irodalom

Lett B. (2021): Amit a számok mutatnak – Az erdőtelepítések tapasztalatai 1920–2020. Erdővagyon-gazdálkodási közlemények 15. Soproni Egyetem Kiadó, Sopron : ISBN 978-963-334-392-0; ISBN online 978-963-334-393-7 : 128 p.

Lett B. (2021): Amit a számok mutatnak – Az erdővagyon és az erdővagyon-gazdálkodás szerkezete – Erdővagyon-gazdálkodási közlemények 17. Soproni Egyetem Kiadó, Sopron : ISBN 978-963-334-508-5 (nyomtatott); ISBN online 978-963-334-509-2 (pdf) : 252 p.

Lett B. – Vajai D. – Vargovics M. (2022): A COVID-19 járvány, válság és hatása az erdőgazdálkodásra – 2019-2021. I. 2019-2020. Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány, Sopron : 61 p.